

antárgy neve:	magyarul:	Gazdasági jog				Kódja:	GT_MVIL009-17	
	angolul:	Economic Law						
Felelős oktatási egység:		DE GTK Közgazdaságtan és Világgazdaságtan Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Helmecki András			beosztása:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók az elsajátított ismeretek birtokában önállóan legyenek képesek felismerni a gazdasági események jogi vonatkozásait, eligazodjanak az egyes folyamatokat jogi szempontból elhatároló ismérveken, és ennek nyomán képesek legyenek a választott szakirányon belül olyan önálló munkavégzésre, aminek keretében az alapvető jogi kérdések megoldása során jogi szakember bevonása nélkül is képesek legyenek a döntéshozatalra és végrehajtásra.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> - Ismeri a vidékfejlesztéssel rokon természet- és gazdaságtudományi területek fontosabb összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket.</p> <p><i>Képesség:</i> - Képes saját álláspont kialakítására és annak vitában történő megvédésére általános társadalmi, agrárgazdasági, és speciális, a szakterülethez tartozó kérdésekben. - Képes a szakmai tevékenységével kapcsolatos jogszabályok önálló értelmezésére és alkalmazására.</p> <p><i>Attitűd:</i> - Elkötelezett a minőségi munkavégzés iránt, betartja a vonatkozó szakmai, jogi és etikai szabályokat, normákat.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> - Gyakorlati tapasztalatai birtokában önállóan dönt meghatározott tervezési munkafolyamatok megvalósítási módjában, időzítését illetően - Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, irányítására.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei A szerződések és a vállalkozások joga.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A kiadott jegyzetből önálló tanulás, előadásokon a fontosabb témakörök elméleti magyarázata, órákon irányított gyakorlati feladatmegoldás.</p>								
<p>Értékelés A szóbeli vizsgáztatás értékelési szempontjai: <i>elégtelen (1):</i> fogalmak ismeretének hiánya <i>elégséges (2):</i> fogalmak általános, lényegi ismerete és helyes alkalmazása <i>közepes (3):</i> fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, néhány fontos részletszabály ismerete az egyes jogintézményekhez</p>								

jó (4): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok többségének ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez

jeles (5): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez, összefüggések értelmezése

Kötelező szakirodalom:

tansegédlet (Kötelmi jog, Jogi személyek)

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Harmadik Könyv, Hatodik Könyv)

2006. évi V. törvény a cégeljárásról

Ajánlott szakirodalom:

Hatályos jogszabálysövegek: www.njt.hu, net.jogtar.hu

Petrik Ferenc (szerk.): Polgári jog V/VI. (Kötelmi jog 1-2.), Budapest (HVG-Orac) 2018 (ISBN 978 963 258 418 8)

Petrik Ferenc (szerk.): Polgári jog VI/VI. (Kötelmi jog 3-6.), Budapest (HVG-Orac) 2018 (ISBN 978 963 258 415 7)

Petrik Ferenc (szerk.): Polgári jog II/VI. (A jogi személy), Budapest (HVG-Orac) 2018 (ISBN 978 963 258 414 0)

Sárközy Tamás (szerk.): Gazdasági társaságok – Cégtörvény, Budapest (HVG-Orac) 2014 (ISBN 978 963 258 221 4)

Heti bontott tematika	
1.	A jog mint társadalmi norma. A jogviszony fogalma, alanyai, tárgya, szerkezete. A polgári jog alapelvei. TE* a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
2.	Kötelmi jog általános rész 1: alapfogalmak, kötelelem-keletkeztető tények, teljesítés, jognyilatkozatok, képviselő. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
3.	Kötelmi jog általános rész 2: a szerződés általános szabályai. Érvénytelenségi és semmisségi okok. A szerződésszegés és jogkövetkezményei. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
4.	Egyes szerződések 1: tulajdonátruházó és megbízási típusú szerződések. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
5.	Egyes szerződések 2: megbízási típusú szerződések TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
6.	Egyes szerződések 3: vállalkozási típusú szerződések TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
7.	Egyes szerződések 4: használati szerződések TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
8.	Egyes szerződések 5: pénzügyi szerződések TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
9.	A jogi személyek általános szabályai. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
10.	A gazdasági társaságok általános szabályai. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
11.	Az egyes gazdasági társaságok 1: Közkereseti társaság. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
12.	Az egyes gazdasági társaságok 2: Betéti társaság. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
13.	Az egyes gazdasági társaságok 3: Korlátolt felelősségű társaság. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
14.	Az egyes gazdasági társaságok 4: részvénytársaság. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
15.	A gazdasági élet eljárásai. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Kutatásmódszertan	Kódja:	GT_MVIL001-17
	angolul:	Research methodology		

Felelős oktatási egység:	Világ gazdasági és Nemzetközi Kapcsolatok Intézet
--------------------------	--

Kötelező előtanulmány neve:	-	Kódja:	-
-----------------------------	---	--------	---

Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	0	Heti	10	gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				

Tantárgyfelelős oktató	neve:	Pergéné Szabó Enikő	beosztása:	
------------------------	-------	----------------------------	------------	--

A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a hatékony irodalomkutatáshoz, a szakdolgozatok és a tudományos publikációk készítéséhez szükséges alapvető kompetenciákat. Ismerjék meg a hazai és nemzetközi gazdaságtudományi, üzleti, menedzsment, valamint a hozzájuk kapcsolódó határterületek szakadatbázisait és az open science irányelveit, lehetőségeit. Sajátítsák el a szabályos hivatkozás és idézés módszereit.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

A hallgató birtokában lesz a szakterület legalapvetőbb információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve probléma-megoldási módszereinek. Az összegyűjtött és rendszerezett információkat mind a hagyományos, mind az online referenciakezelő szoftverek segítségével szabályosan hivatkozni tudja.

Képesség:

Elméleti, fogalmi és módszertani ismeretei felhasználásával képes pontosan megfogalmazni azt a témát, amihez információt, irodalmat gyűjt. A kurzus elvégzése után képes lesz a feladat ellátásához szükséges tényeket, adatokat összegyűjteni, rendszerezni, egyszerűbb oksági összefüggéseket feltárni.

Attitűd:

Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, új adatbázisok és keresési, elemzési technikák megismerésére.

Autonómia és felelősség:

Önállóan szervezi meg az adatok gyűjtését, rendszerezését, értékelését. Az elemzése miatt, következtetése miatt és döntése miatt szakmai, jogi és etikai felelősséget vállal.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A könyvtári információkeresés módszertana, online bibliográfiai adatbázisok, és online könyvtári katalógusok használatának elsajátítása. Keresési módszerek elsajátítása, RSS, és web2.0 lehetőségei. Open Science. Legális tartalmak a világhálón. A plágium fogalma. A szabályos hivatkozás és idézés módszereinek bemutatása, alkalmazása. Referenciakezelő szoftverek.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Projektoktatás, feladatmegoldások

Értékelés

A kurzus gyakorlati jeggyel zárul. A gyakorlati jegynek két összetevője van.

1. Teszt – bemutatott adatbázisok használata
2. Előre egyeztetett tematika és paraméterek alapján készített projektmunka, ami 50 tételes szakirodalmi bibliográfiát tartalmaz.

Kötelező szakirodalom:

Gyurgyák J. (2019): [A tudományos írás: Útmutató szemináriumi értekezést, szakdolgozatot és disszertációt íróknak](#). Osiris, Budapest, 206 p. ISBN: 978-963-276-349-1

Ajánlott szakirodalom:

Ghuri, P.- Grønhaug, K. (2011): [Kutatásmódszertan az üzleti tanulmányokban](#). Akadémiai Kiadó, Budapest, 294 p. ISBN: 978-963-05-8978-9

Kovács K. (2013): [Kutatási és publikálási kézikönyv nemcsak közgazdászoknak](#). Akadémia, Budapest, 362 p. ISBN: 978 963 05 9373 1

Majoros P. (2011): [Tanácsok, tippek, trükkök nem csak szakdolgozatíróknak avagy A kutatásmódszertan alapjai](#). Perfekt, Budapest, 332 p. ISBN: 978-963-394-803-3

Mason, J. (2005): [A kvalitatív kutatás](#). József Műhely, Budapest. 208 p. ISBN: 963-7052-07-0

Tematika	
1.	Bevezető óra: A kurzus célja, a DEENK szolgáltatásainak bemutatása. A hatékony információkeresés alapjai, információforrások, általános fogalmak.
	TE: Tudás
2.	Tudományos kutatás fogalmi, típusai. A kutatási terv. Kutatás-módszertani stratégiák
	TE : Tudás
3.	Szakirodalmi keresés kezdő lépései. Kutatási folyamat lépései. Keresési módszerek ismertetése,
	TE: Alkalmazás
4.	Bibliográfiai adatbázisok, teljes szövegű források és a Discovery szolgáltatások bemutatása. Tudományometriai alapfogalmak bemutatása. Elektronikus források: e-könyvek; e-folyóiratok adatbázisai. Keresési technikák gyakorlása
	TE Alkalmazás
5.	Open Science. Legális tartalmak a világhálón
	TE: Tudás
6.	Szakirodalmi adatbázisok – keresési technikák
	Gyakorló feladatok
	TE: Szintézis
7.	A szóbeli előadások típusai és sajátosságai.
	TE: Tudás
8.	Zárthelyi dolgozat
	TE: Értékelés
9.	Kutatás-módszertani alapok. Kutatásetikai alapvetés. Publikálási etika
	TE: Alkalmazás
10.	Hivatkozások készítése. Referenz szoftverek használata a tudományos munkához I.
	TE: Alkalmazás
11.	Referenz szoftverek használata a tudományos munkához II.
	TE: Alkalmazás
12.	Gyakorlás - referenz szoftverek
	TE: Értékelés
13.	Zárthelyi dolgozat
	TE: Értékelés
14.	A félév összefoglalása, értékelés
	TE: Értékelés

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Térségi tervezés és programozás				Kódja:	GT_MVIL018-17	
	angolul:	Regional Planning and Programming						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztési és Regionális Gazdaságtani Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Horváth Péter		beosztása:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>megismerjék a fejlesztéspolitika alap pillérének számító tervezési módszertant, annak gyakorlati működésének reprezentálását, milyen jelentőséggel bírnak a térségi adottságok, és hogyan lehet képes egy térség a tervezés és programozás révén bekerülni a fejlesztés politika fő áramlatába.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i></p> <p>Ismeri a tervezési és programozási alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a térségi tervezésben résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.</p> <p><i>Képesség:</i></p> <p>Képes a térségi tervezés területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p> <p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott a térségi tervezés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére. - A térségi tervezési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a tervezés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt. <p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <p>Térségi tervezésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								

A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a térségi tervezés komplex rendszerével. Az alapfogalmak, valamint a tervek kidolgozásának és történelmi fejlődésének ismertetése után a közösségi tervezés és a területi tervezés folyamatába tekinthetnek be a tanulók. A kurzus elmélyíti az ismereteket a tervezés nemzetgazdasági, a régiók komplex fejlesztési, nemzetközi kérdéseiben, továbbá tervezési módszereiben.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A képzés során előadások, illetve gyakorlati órák kerülnek megtartásra. Az előadások témakörei és tartalmi kellő elméleti alapot szolgálnak a gyakorlati követelmények teljesítéséhez. A gyakorlatok teljesítése után a hallgató képes lesz önállóan települési adatok feldolgozására és értékelésére. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, tanulói kiselőadás, vita.

Értékelés

- Írásbeli kollokvium
- Az aláírás feltétele a gyakorlati képzés követelményeinek a teljesítése: prezentáció és házi dolgozat

Kötelező szakirodalom:

- Az előadások ppt anyagai
- Tóth, T. - Káposzta, J. (szerk.) (2010): Térségi tervezés és programozás. Gödöllő

Ajánlott szakirodalom:

- Folyóiratfigyelés: Falu – Város – Régió, A falu, Területi Statisztika

	Előadás, gyakorlat
1. alkalom	A térségi tervezés és fejlesztés alapfogalmai
	A tervek kidolgozásának és történelmi fejlődésének általános alapelvei I.
	A tervek kidolgozásának és történelmi fejlődésének általános alapelvei II.
	Közösségi tervezés
	A területi tervezés folyamata I.
	A területi tervezés folyamata II.
	Az országos területi terv kidolgozásának általános elvei és metodikai kérdései
	A nemzetgazdasági ágazatok és a térségi tervezés összefüggései
	A régiók komplex fejlesztési tervének kidolgozásával kapcsolatos emeltszintű tervezési kérdések
	Térségi tervezés nemzetközi vonatkozású kérdései
	Térségi tervezést segítő komplex módszerek I.
	Térségi tervezést segítő komplex módszerek II.
	A prezentáció és a házi dolgozat témakörei és felépítései
2. alkalom	Hallgatói prezentációk

A tantárgy neve:		magyarul:	Emberi erőforrás gazdálkodás			Kódja:	GT_MVIL010-17	
		angolul:	Human resource management					
Felelős oktatási egység:		Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof.Dr. Dajnoki Krisztina			beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók értelmezzék az emberi erőforrás stratégiaformáló, értékteremtő és versenyképességet meghatározó szerepét, különös tekintettel az üzleti vállalkozások/közszolgálati szféra szervezeteire. Áttekintést nyújt az emberrel, mint vállalati/szervezeti erőforrással kapcsolatos gondolkodás történeti változásairól, paradigmaváltásairól, ezek indítékairól és következményeiről. Bemutatja a stratégia különböző szintjeit és az emberierőforrás-gazdálkodási stratégiai rendszerek és módszerek közötti kapcsolatokat, kölcsönhatásokat, amely kiegészülve gyakorlati példákkal alkalmassá teszi a hallgatót a humán erőforrás gazdálkodás integrált rendszerének értelmezésére, konkrét szervezeti HR-stratégia kidolgozására, emberi erőforrás fejlesztési terv készítésére.</p>								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Mélyrehatóan ismeri az emberierőforrás-gazdálkodás feladatait és módszereit, a munkanélküliség és a szervezetek piaci alkalmazkodásának ok-okozati összefüggéseit, a munkaügyi kapcsolatok rendszerét. Átfogóan ismeri és érti a szervezetek működési jellemzőit, gazdasági és társadalmi szerepüket. Ismeri az erőforrások, a tényezők és jelenségek összefüggéseit, az erőforrások felhasználásának szabályait és törvényszerűségeit. Mélyrehatóan ismeri az emberi erőforrás gazdálkodással kapcsolatos tudományos eredményeket, a kutatás módszereit, a HR terület sajátosságait.

Képesség:

Képes a szervezetek erőforrás gazdálkodási feladataiban szerepet vállalni, megszerzett szakmai tudását az elvárásoknak megfelelően felhasználni, a szervezet céljaival összefüggésben tervező, fejlesztő és támogató tevékenységeket folytatni a toborzás, kiválasztás, ösztönzés emberierőforrás-gazdálkodási területeken. Képes megérteni a szervezeti folyamatok természetét, külső-belső összefüggéseit, kapcsolatát az emberi erőforrás gazdálkodással. Önálló új következtetéseket, eredeti gondolatokat és megoldási módokat fogalmaz meg, képes az igényes HRM elemzési, modellezési módszerek alkalmazására, komplex humán erőforrás gazdálkodási problémák megoldására irányuló HR stratégiák kialakítására, döntések meghozatalára változó hazai és nemzetközi környezetben, illetve szervezeti kultúrában is. Képes a szervezetekben az emberi erőforrással kapcsolatos problémák felismerésére, módszertani beazonosítására.

Attitűd:

Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére, erre munkatársait és beosztottait is ösztönzi, segíti, támogatja. A HR folyamatok megértése során kritikus gondolkodás, az elemzésre törekvés jellemzi. Jellemzője az értékalapú megközelítés, amelynek középpontjában a munka, mint alkotó és kreatív tevékenység jelenik meg. Elkötelezett a minőségi munka iránt.

Autonómia és felelősség:

Felelősséget vállal saját munkájáért, az általa irányított szervezetért, vállalkozásáért, az alkalmazottakért. Önállóan azonosítja, tervezi és szervezi saját és beosztottai szakmai és általános fejlődését, azokért felelősséget vállal és visel. Rendelkezik a folyamatos önképzés igényével, tudatosan keresi a szervezeti és egyéni tanulási formákat, belső motiváció alapján folyamatosan él a non-formális tanulás lehetőségével, ennek eredményeként szakmai érdeklődése elmélyül. A sikeres munka érdekében kezdeményezi új szervezeti egységek létrehozását, felelősségteljesen részt vesz azok működésében.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Az emberi erőforrás gazdálkodás befolyásoló tényezői; A vállalat piaci értékének összetevői, ezen belül a szellemi tőke elemei, hazai és nemzetközi trendek; Az EEG-rendszer tervezése, munkaerő tervezés; Munkakörelemzés, a munkaköri követelményprofil meghatározása; Kompetencia-modellek, kompetenciaprofil, a kompetenciák átértékelődése; A munkaerő-ellátás meghatározó tényezői, az emberi erőforrás áramlás szervezeti megvalósítása, új trendek, irányzatok; Az új munkatárs beillesztése, karrier-tervezés a szervezetekben, humán erőforrás-csökkenések; Kompenzáció – ösztönzés – javadalmazás, teljesítménymenedzsment; Stratégiai kényszerek és választási lehetőségek az emberi erőforrások fejlesztésében; Esélyegyenlőségi emberi erőforrás menedzsment (4EM) – a befogadó munkahelyi szemlélet

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Ismeretátadó interaktív előadás. A foglalkozásokon való részvétel a kari Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzítettek szerint.

Értékelés:

Kollokvium (írásbeli vizsga)

Kötelező szakirodalom:

Dajnoki K. – Kun A. I.: Stratégiai emberi erőforrás menedzsment. Debreceni Egyetem, 2020. 130. p. ISBN 978-963-9822-76-4

Kun A. I. – Dajnoki K.: Stratégiai emberi erőforrás menedzsment – Munkafüzet, Debreceni Egyetem, 79 p. (2020) ISBN: 9789634902379

Dajnoki K. – Kun A. I.: Stratégiai emberi erőforrás menedzsment – Esettanulmány gyűjtemény. Debreceni Egyetem, 84 p. (2020) ISBN: 9789634902386

Poór J – Karoliny M.-né – Kovács I. É. – Illés B. Cs. (szerk.): A HR gyakorlata. Wolters Kluwer, Budapest, 2018.

Karoliny M-né – Poór J. (szerk.): Emberi erőforrás menedzsment kézikönyv Rendszerek és alkalmazások. Complex Kiadó Kft., Budapest, 2016.

ARMSTRONG, M. (2017): „ARMSTRONG’S HANDBOOK OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT PRACTICE” KOGAN PAGE PUBLISHERS, LONDON AND PHILADELPHIA, 738.P.

DESSLER, G. (2013): „HUMAN RESOURCE MANAGEMENT” PEARSON EDUCATION, PRENTICE HALL, 692.P.

+ előadás anyag

Ajánlott szakirodalom:

Poór J. – Karoliny M.-né – Berde Cs. – Takács S. (szerk.): Átalakuló emberi erőforrás menedzsment, Complex Kiadó, Budapest, 2012

POÓR J. – BÓDAY P. – KISPÁL-VITAY ZS. (szerk.): Trendek és tendenciák a kelet-európai emberierőforrás-menedzsmentben. Gondolat Kiadó, Budapest, 2011.

bontott tematika – 2 konzultáció	
1.	Bevezetés az emberi erőforrás gazdálkodásba – a HR szerepe, jelentősége, kihívások
	TE* A hallgató megismeri az emberi erőforrás gazdálkodás integrált rendszerrét, a HR szerepét, a jövőbeli HR kihívásokat
	Változási trendek a nemzetközi emberi erőforrás menedzsmentben I.
	TE A hallgató megismeri a humán erőforrás gazdálkodás fejlődését nemzetközi környezetben, az Amerikai fejlődés sajátosságait, modelljeit
	Változási trendek a nemzetközi emberi erőforrás menedzsmentben II.
	TE A hallgató megismeri a humán erőforrás gazdálkodás fejlődését nemzetközi környezetben, az Távol-keleti, a nyugat-európai és a kelet-európai fejlődés sajátosságait
	Stratégiai emberi erőforrás menedzsment (SHRM)
	TE: A hallgató megismeri a stratégiai szemléletű emberi erőforrás menedzsment sajátosságait (kiváltó okok, fogalma, célja, alapelvei), a vezetés megújításának sajátosságait, a stratégiai vezetés modelljei, főbb ismérvei
	Emberi erőforrás stratégiák
	TE A hallgató megismeri a stratégia fogalma, a stratégiai menedzsment és EEM stratégiák összefüggéseit, az átfogó EEM stratégia főbb ismérvei, megközelítéseit
	Stratégiai HR tervezése, folyamata
	TE A hallgató megismeri A korszerű HR stratégia sajátosságait, a vállalati stratégiához kapcsolódó HR stratégiák típusait, a stratégiai tervezés folyamatát
	Az EEM tervezési rendszere nemzetközi környezetben
TE A hallgató megismeri a munkaerő szükségletet előrejelzési lehetőségei, módszereit, a vezetői döntésre alapozott előrejelzéseket a belső és külső munkaerő-kínálat előrejelzését	
2.	Munkakörök kialakítása – fejlődési tendenciák
	TE A hallgató megismeri a munkakör értékelés szisztematikus rendszerét, folyamatát, módszereit. Megismeri a munkakör tervezés módszereit, alternatív munkaidő rendszereit, valamint a munkakör értékelés módszereit, a Hay módszer sajátosságait, új irányait
	Az emberi erőforrások áramlása - hazai és nemzetközi kihívások
	TE: A hallgató megismeri a stratégiai emberi erőforrás ellátás fogalmát, folyamatát, főbb összetevőit, a szervezeti életciklus és az ellátási stratégia kapcsolatát, az emberi erőforrás ellátás tervezését, költségvonzatait, a toborzás forrásának azonosítását, tervezését, a beléptetés és szocializáció jelentőségét

	Az emberi erőforrások fejlesztése - hazai és nemzetközi kihívások
	TE A hallgató megismeri a fejlesztést meghatározó tendenciákat, a befolyásoló tényezőket, a vállalati személyzetfejlesztés modelljét, a személyzetfejlesztés nemzetközi sajátosságait
	Karriertervezés
	TE A hallgató megismeri a karriert meghatározó tényezőket, felfogásokat, karriertervezési rendszereket, a karriertervezés jelentőségét, folyamatát, a karrierterv és a fejlesztési terv közötti összefüggéseket
	Ösztönzésmenedzsment – ösztönzési rendszerek, bérezési alapelvek
	TE A hallgató megismeri az ösztönzési rendszerek célját, az ösztönzésmenedzsment fő elemeit, alapelveit, modelljét, a bérezési alapelveket és ösztönzési rendszereket
	Teljesítménymenedzsment - modellek, filozófiák, nemzetközi aspektusok
	TE A hallgató megismeri a teljesítményértékelés és teljesítménymenedzsment közötti különbséget, a TM ciklusát, a TM filozófiákat, a sikeres TM rendszer bevezetésének feltételeit
	Esélyegyenlőségi emberi erőforrás menedzsment (4EM) – a befogadó munkahelyi szemlélet
	TE: A hallgató megismeri a 4EM értelmezését, jelentőségét, speciális feladatait, a befogadó munkahely integrált folyamat ciklus modelljét

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:	Számvitel vezetőknek				Kódja:	GT_MVIL011-17
		angolul:	Accounting for Managers					
Felelős oktatási egység:		DE GTK Számviteli és Pénzügyi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dékán Tamásné Dr. habil Orbán Ildikó		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A képzés célja</p> <p>hogy a hallgatók megismerjék</p> <ul style="list-style-type: none"> - a beszámoló tartalmi és formai követelményeit, - az általános és a sajátos értékelési szabályokat, - a mérleg, az eredménykimutatás, a könyvvezetés szintetizált kapcsolatrendszerét, - a kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés általános és sajátos elemeit - a beszámolóból nyerhető információk, azok hasznosításának lehetőségeit. 								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

A hallgató elsajátította a gazdaságtudomány, a számvitel fogalmait, elméleteit, folyamatait és jellemzőit, ismeri a meghatározó gazdasági tényeket. Érti a gazdálkodó szervezetek struktúráját, működését és hazai, illetve nemzeti határokon túlnyúló kapcsolatrendszerét. Ismeri a gazdálkodásra ható tényezőket és azok befolyásolására használatos módszereket. A hallgató megismeri a számvitel alapfogalmait, a számviteli információs rendszert, a beszámoló részeit, az alapvető számviteli összefüggéseket, elsajátítja a számviteli gondolkodás alapjait. Ismeri a hazai és nemzetközi számviteli szabályokat, a gazdasági folyamatok számviteli megjelenítését.

Képesség:

A hallgató képes a munkaköri feladatok ellátásán túl a gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően vállalkozást vezetni, összetett gazdálkodási folyamatokat tervezni, irányítani, az erőforrásokkal gazdálkodni. Gazdálkodási folyamatokban, projekteken vesz részt, vezetőként a tevékenységet tervezi, irányítja, szervezi, koordinálja, értékeli. A hallgató képessé válik a pénzügyi kimutatások összefüggéseinek értelmezésére, a számviteli nyilvántartási rendszerek használatára.

Attitűd:

A hallgató innovatív és proaktív magatartást tanúsít a gazdasági problémák kezelésében, nyitott és befogadó a gazdaságtudomány és gyakorlat új eredményei iránt. Érdeklődéssel fordul a kapcsolódó szaktudományok eredményei és megoldásai felé..

Autonómia és felelősség:

Szervezetpolitikai, stratégiai, irányítási szempontból jelentős területeken is önállóan választja ki és alkalmazza a releváns problémamegoldási módszereket, önállóan lát el gazdasági elemző, döntés-előkészítő, tanácsadói feladatokat. Önállóan létesít, szervez és irányít nagyobb méretű vállalkozást, vagy nagyobb szervezetet, szervezeti egységet is.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A beszámoló tartalmi és formai követelményei, az általános és a sajátos értékelési szabályok, a mérleg, az eredménykimutatás, a kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés általános és sajátos elemei, a beszámolóból nyerhető információk, azok hasznosításának lehetőségei.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Elméleti és gyakorlati ismertek átadása illusztratív példákon keresztül. A kurzus anyagok (előadás és gyakorlat is) az elearning rendszeren keresztül érhetőek el. A gyakorlatokon, az előadáson elhangzott elméleti anyagokhoz kapcsolódó feladatok megoldására kerül sor, ezért az előadás anyagát ismerni kell. Követelmény, hogy a hallgatók a gyakorlatokon felkészülten jelenjenek meg.

Értékelés

A gyakorlati érdemjegy megszerzése során a hallgatóknak mind az elméleti, mind a gyakorlati tananyagból elsajátított tudásukról számot kell adniuk. A szorgalmi időszakban elméleti részből írásban (teszt, esszé) formájában történik a számonkérés, majd ezt követően gyakorlati feladatsor megoldására kerül sor. Mindét vizsgarésznek minimálisan 60%-os eredménnyel kell rendelkeznie a sikeres vizsgához.

A gyakorlati jegy megszerzéséért írandó dolgozat értékelése (mindkét vizsgarész-elméleti gyakorlati-esetén, majd azok átlagát számolva):

Az elért pontszám (%-ok) alapján:

60% alatt: 1, elégtelen

60-69%: 2, elégséges

70-79%: 3, közepes

80-89%: 4, jó

90-100%: 5, jeles

Kötelező szakirodalom:

Konzultációk tananyagai és a <https://elearning.unideb.hu/course/view.php?id=1403> –ra feltett anyagok.

Kozma András: Vázlatok a számvitel tanuláshoz 1. kötet, Keletlombard Kft., Debrecen, 2004

Kozma András: Vázlatok a számvitel tanuláshoz 2. kötet, Keletlombard Kft., Debrecen, 2001

Dr. Kozma András: Számviteli gyakorlatok I.

Ajánlott szakirodalom:

Róth - Adorján - Lukács – Veit: Pénzügyi számvitel, Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft., Budapest, 2015

Sztanó Imre: A számvitel alapjai, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Részvénytársaság, Budapest, 2015

Horváth Katalin: Számvitel a gyakorlatban Saldo kiadó

Éva Katalin: Számvitelelemzés I-II.

Bartha Ágnes - Gellért Henriett – Madarasiné dr. Szirmai Andrea: Nemzetközi számviteli ismeretek, Perfekt, 2016

Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai: NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI BESZÁMOLÁSI STANDARDOK elmélete és gyakorlata 2013. Magyarázatok és példák. MKVK

2000. évi C. törvény a számvitelről

Tematika	
5 óra	<p>A számvitel fogalma, célja. A vállalkozási tevékenység tartalma és főbb sajátosságai, a termelési folyamat és kapcsolata a számvittel. A vállalkozó vagyona, fogalma, a vagyon kimutatása. A vállalkozó vagyona, a vagyon kimutatása. Az egyes mérlegsorok tartalma. .</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a számvitel fogalmát, célját és a vállalkozási tevékenység tartalmát, a vagyont, és annak kimutatásának lehetőségeit. Ismeri a számviteli mérleg lényegét, tartalmát.</p>
5 óra	<p>Az eredmény fogalma, csoportosítása, kimutatása. Az eredménykimutatás és tartalma, típusai. A gazdasági műveletek és hatásuk a vagyonra.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri az eredménykimutatás lényegét, tartalmát. Az eredménykimutatás felépítését. Ismeri a gazdasági műveletek jellegzetességeit, és vagyonra gyakorolt hatásukat. Ismeri és összefüggéseiben vizsgálja a mérleg és az eredménykimutatás kapcsolatát</p>
5 óra	<p>A vállalkozások számviteli információs rendszere. A számviteli munka szakaszai, számviteli bizonylatok, nyilvántartások. A számvitel, beszámolás hazai és nemzetközi szabályozása. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény. A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS-ek) rendszere. Az éves beszámolóra vonatkozó általános szabályok. Az éves beszámoló tartalma, részei. Az éves beszámoló adattartalma, szerkezeti felépítése. Kiegészítő Melléklet. Üzleti jelentés. Nyilvánosságra hozatal. Könyvvizsgálat.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a vállalkozások számviteli információs rendszerének lényegét, a számviteli munka szakaszait, és a számviteli bizonylatok fogalmát, kellékeit. Ismeri a különböző számviteli nyilvántartásokat, a kettős könyvvitel jellemzőit. Ismeri a számviteli szabályozás hazai és nemzetközi vonatkozásait. Ismeri az éves beszámoló tartalmát, részeit, képes azok összeállítására.</p>
5 óra	<p>A bekerülési érték fogalma, összetevői. Az értékcsökkenési fajtái, kiszámításuk, a leírás módja. Eszközök és források értékelése. Az adók szerepe a vállalati gazdálkodásban, számviteli megjelenítésük.</p> <hr/> <p>TE: . Ismeri a bekerülési érték fogalmát, összetevőit, az értékcsökkenés fajtáit, kiszámításuk menetét, a leírás módját, az eszközök és források értékelésének lényegét. Ismeri az adók vállalati gazdálkodásban betöltött szerepét, számviteli megjelenítését.</p>

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidék- és környezetpolitika	Kódja:	GT_MVIL012-17
	angolul:	Rural and environmental policy		

Felelős oktatási egység:	Vidékfejlesztési és Regionális Gazdaságtani Tanszék
--------------------------	--

Kötelező előtanulmány neve:	-	Kódja:	-
-----------------------------	---	--------	---

Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti	kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves			

Tantárgyfelelős oktató	neve:	Godáné Dr. Sőrés Anett	beosztása:	adjunktus
------------------------	-------	-------------------------------	------------	------------------

A kurzus célja, hogy a hallgatók

megismerkedjenek a vidék- és környezetpolitika rendszerének kialakulásával, a környezetpolitika szabályozóeszközeivel, illetve a feltételeket biztosító törvényi háttérrel. Ezenkívül célunk, hogy a hallgatók megismerjék a környezetpolitika legfontosabb uniós és nemzeti dokumentumainak, programjainak tartalmát.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket.

Képesség:

Képes eligazodni és szakmailag megalapozott véleményt alkotni az agrár- és vidékgazdasághoz kapcsolódó hazai és nemzetközi gazdaságpolitikai, valamint társadalmi eseményekkel kapcsolatban.

Képes a mérnöki munka során az egyének és a társadalom egészségét támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.

Attitűd:

Elkötelezett a környezetvédelem, a természetvédelem, az emberi egészség és a fenntartható vidékgazdaság iránt.

Nyitott a tudományos kutatás etikai szabályainak és normarendszerének betartása iránt.

Autonómia és felelősség:

Nagyfokú önállósággal rendelkezik átfogó és speciális vidékfejlesztési kérdések kidolgozásában, térgazdasági nézetek képviselésében.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A környezetvédelem alapjai
A környezetpolitika szabályozása
Fenntartható fejlődés
Az EU környezetvédelmi akcióprogramjai

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A kialakult helyzet és járványügyi intézkedések miatt 2020. március 23-tól bizonytalan időre tantermen kívüli digitális oktatásra állunk át. Ennek megfelelően a tárgy tanulási módszere a következő lesz:

- A tárgy során használt tan- és segédanyagok teljes körűen elérhetőek az Egyetem elearning rendszerében, a tantárgy neve alatt (a hallgatónak be kell iratkozni online a felületen a kurzusra, hogy lássa a feltöltött tartalmakat).
- A tárgy alatt feltöltött anyagok közül a LEVELEZŐ tagozatra vonatkozó diasorokat, anyagokat kell majd használni.
- A levelező oktatás időpontjában az oktató elérhető az elearning „Csevegés” felületének segítségével kérdések megválaszolása céljából.

A helyzet adottságaihoz igazodva bízunk minden hallgatót a tananyagok önálló és lelkiismeretes elsajátítására.

Értékelés

Félévközben esettanulmány elkészítése és védelem (prezentáció formájában), melyek egyben az aláírás feltételei is (minimum elégséges értékelés). Az írásbeli kollokvium érdemjegye.

Kötelező szakirodalom:

Kerekes S. – Fogarassy Cs. (2006): Környezetgazdálkodás, fenntartható fejlődés. HEFOP – DE ATC AVK Debrecen.
Fogarassy Cs. (2003): Környezetpolitika jegyzet. SZIE ARGI Agrárpolitikai Tanszék, Gödöllő

Ajánlott szakirodalom:

Bándi Gy. (2004): Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása. Bp. Közgazdasági és Jogi Kiadó.
Pató Zs. (szerk.) (2002): Az Európai Unió és a környezetvédelem.
<http://www.mtvsh.hu/eu/eukorny/1.htm>.
Őri I. – Bartha P. (2002): Környezetvédelem és EU csatlakozás. Felelős Kiadó: Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma, Budapest.
<http://www.kum.hu/eu/magyar/Kiadvanyok/korny.pdf>
Fekete J. Gy. (2011): Környezetstratégia, Digitális Tankönyvtár,
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0021_Kornyezetstragtegia/adatok.html

Heti bontott tematika	
1.	<p>A környezetvédelem alapjai I. (alapfogalmak, globális és lokális környezeti problémák)</p> <p>A környezetvédelem alapjai II. (vízszennyezés, talajszennyezés)</p> <p>A környezetvédelem alapjai III. (hulladékgazdálkodás, zajártalmak)</p> <p>A környezetpolitika kialakulása, eszközei és szabályozása</p> <p>Az EU környezetpolitikájának intézményrendszere</p> <p>Az Európai Unió környezetvédelmi akcióprogramjai I.</p> <p>Az Európai Unió környezetvédelmi akcióprogramjai II.</p> <p>Fenntartható fejlődés, Az Európai Unió fenntartható fejlődési stratégiája</p> <p>Az agrár-környezetgazdálkodás szabályozása</p> <p>Vidékpolitika az Európai Unióban</p> <p>Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020</p> <p>Kitekintés a következő költségvetési időszakra</p>
2.	A hallgatói prezentációk előadása és értékelése
	TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:	Vidékgazdaságtan			Kódja:	GT_MVIL014-17	
		angolul:	Rural Economy					
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztési és Regionális Gazdaságtani Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:		-			Kódja:	-		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Horváth Péter		beosztás:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a vidékgazdaságok helyzetét, jellemzőit, erőforrásait, teljesítményét, versenyképességét, diverzifikálási lehetőségeit, valamint a fenntarthatóság gyakorlati megvalósítási lehetőségeit.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás: A hallgató</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – részletesen megismeri a vidékfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékmegtartó és fejlesztő szerepét) és a sajátosságok okait, – megismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárgazdaság viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket. <p><i>Képesség: A hallgató</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – képes saját álláspont kialakítására és annak vitában történő megvédésére általános társadalmi, agrárgazdasági, és speciális, a szakterülethez tartozó kérdésekben. <p><i>Attitűd: A hallgató</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – elkötelezett a környezetvédelem, a természetvédelem, az emberi egészség és a fenntartható vidékgazdaság iránt. <p><i>Autonómia és felelősség: A hallgató</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – nagyfokú önállósággal rendelkezik átfogó és speciális vidékfejlesztési kérdések kidolgozásában, térgazdasági nézetek képviselésében. 								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>Vidékgazdaságtan fogalma, jellemzői; A vidékgazdaság erőforrásai, teljesítménye; A vidékgazdaság diverzifikálási lehetőségei; Ökofalvak helyzete és lehetőségei</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>Aláírás feltétele: egy vidéki település erőforrásainak feltárása, fejlesztési lehetőségek elemzése előzetes, helyszíni adatgyűjtés alapján, az eredmények prezentálása házidolgozat és kiselőadás formájában; továbbá egy külföldi vidéki település fenntarthatósági vizsgálata kiselőadás keretén belül idegen nyelvű források alapján. Zárhelyi dolgozat megírása.</p>								

Értékelés

Megajánlott jegy a házi dolgozat, a kiselőadások és a zárthelyi dolgozat eredményei alapján. Egyébként írásbeli kollokvium. Érvényes kollokviumi jegyet csak az szerezhethet, aki határidőre leadja a házi dolgozatot, megtartja a kiselőadásokat és megírja a zárthelyi dolgozatot.

Kötelező szakirodalom:

- A tantárgy előadásain elhangzott anyagok
- Fehér A.: A vidékgazdaság és a mezőgazdaság. Agroinform Kiadó, Budapest, 2005.
- Marselek S. – Magda R.: Vidékgazdaságtan I-II. Szaktudáskiadó Ház, Budapest, 2010
- Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020, Vidékfejlesztési Minisztérium

Ajánlott szakirodalom:

- Szabó B.: Vidéki gazdaságok ökonómiája. Egyetemi jegyzet. DE-ATC-AVK, 2004.
- Székelyhídi T.: Alternatív vidéki vállalkozások szervezése. Szaktudás Kiadóház, Budapest, 2003.
- OECD Regional Typology:
https://www.oecd.org/cfe/regional-policy/OECD_regional_typology_Nov2012.pdf
- European Charter for Rural Areas:
<https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewHTML.asp?FileID=7441&lang=en>
- The Cork Declaration, 1996:
http://www.terport.hu/webfm_send/545
- Cork Declaration 2.0, 2016:
http://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/events/2016/rural-development/cork-declaration-2-0_en.pdf

Előadások tematikája	
1.	A vidék fogalma, a vidékfejlesztés alapkérdései, a vidékgazdaság jellemzői, lehatárolása TE*: A hallgató részletesen megismeri a vidékfejlesztés működését, sajátosságait és a sajátosságok okait.
2.	Erőforrások a vidékgazdaságban A vidékgazdaság struktúrája, külső kapcsolatai TE: A hallgató megismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket.
3.	A vidékgazdaság kialakulását befolyásoló hazai térfolyamatok A vidékgazdaság teljesítménye, versenyképessége TE*: A hallgató részletesen megismeri a vidékfejlesztés működését, sajátosságait és a sajátosságok okait.
4.	A mezőgazdaság szerepe a vidékgazdaságban, a CAP és a vidékfejlesztés 2014-2020 között Nemzeti Vidékstratégia TE: A hallgató megismeri a vidékgazdaság és az agrárágazat viszonyát.
5.	A Vidékfejlesztési Program 2014-2020 A vadgazdálkodás szerepe a vidékgazdaságban. TE: A hallgató megismeri a vidékgazdaság és az agrárágazat viszonyát, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket.
6.	A vidékgazdaság diverzifikációja: turizmus és vidékgazdaság TE: A hallgató megismeri a vidékgazdaság és a társadalom viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét.
7.	A vidékgazdaság diverzifikációja: az agrártermelők szerepe a turisztikai szolgáltatások bővítésében (falusi- és agroturizmus) TE: A hallgató megismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket.
8.	A falusi és agroturizmus helyzete az Észak-alföldi régióban A népességmegtartó képesség vizsgálata. TE: A hallgató megismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket.

9.	<p>A vidékgazdaság fenntarthatósági vizsgálata ökofalvak esetén, ökofalvak helyzete, lehetőségei.</p> <p>TE: A hallgató elkötelezettséget vállal a környezetvédelem, a természetvédelem, az emberi egészség és a fenntartható vidékgazdaság iránt.</p>
Gyakorlatok tematikája	
1.	<p>Vidéki települések erőforrás elemzése</p> <p>TE: A hallgató képes saját álláspont kialakítására és annak vitában történő megvédésére általános társadalmi, agrárgazdasági, és speciális, a szakterülethez tartozó kérdésekben.</p>
2.	<p>Vidéki települések fenntarthatósági vizsgálata</p> <p>TE: A hallgató elkötelezettséget vállal a környezetvédelem, a természetvédelem, az emberi egészség és a fenntartható vidékgazdaság iránt.</p>

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:	Kereskedelmi és logisztika ismeretek				Kódja:	GT_MVIL024-17
		angolul:	Commerce and logistics					
Felelős oktatási egység:		DE GTK Alkalmazott Informatika és Logisztika Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Felföldi János		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>megismerjék a folyamatszmlélet megjelenését és érvényesülését a kiterjedt üzleti rendszerek tanulmányozásán keresztül. Így elsajátítsák a lánc szmléletet és a hálózatok kiemelt területen történő működését. Megtanulják a főbb befolyásoló területek működését és az ezekhez köthető rendszerek kereteit, elvárásait. A kereskedelem és az anyagáramlás kapcsolatrendszerét, működését és az információáramlás mikéntjét, illeszkedését megértse.</p>								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Alapvető fogalmak ismerete és helyes használata. A szakterületet jellemző folyamatok ismerete és felismerése. Értékelő elemzése a beszerzés, disztribúció, raktározás alapelemeinek, továbbá az áruszállítás menedzsmentfolyamatainak elemzése. Birtokában van a legalapvetőbb kereskedelmi és logisztikai feladatok megvalósításához szükséges információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve probléma-megoldási módszereknek. Kapcsolódik mindehhez az aktuális digitális eszközök alkalmazásának állapota, főbb jellemzőinek ismerete. Felismeri a digitalizáció adta lehetőségekre támaszkodva a lehetséges vagy szükséges fejlesztési pontokat.

Képesség:

Elméleti, fogalmi és módszertani ismeretei felhasználásával a feladatának ellátásához szükséges tényeket, adatokat összegyűjti, rendszerezi; egyszerűbb oksági összefüggéseket feltár és következtetéseket von le. Képes szállítmányozási döntéselemzési eszközök alapjainak alkalmazása pl.: szállítmányozási modell. Előrejelzésre idősoros módszerek alapján. Képesek lesznek vertikális rendszerekben gondolkodni, azok kapcsolódását és egymásra épülését felvázolni. Ugyanakkor egy bonyolult üzleti rendszer részeire bontását és leírását, a főbb szereplők és tényezők azonosítását is meg tudják valósítani.

Attitűd:

A hallgató olyan attitűdfejlődésen menjen keresztül, ami pozitív hozzáállást alakít ki a logisztika, mint szakterület és a kereskedelem integrált szemléletével, megjelenésével kapcsolatban. A hallgatóság sikerként értékeli, hogy képes az ismeretek alkalmazására, kombinálására. Értékelvárásokat tud kifejezni és ehhez hasonlítani saját munkáját. Törekedni fog tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére.

Autonómia és felelősség:

A tárgy fejleszti a hallgató logikai képességét, összefüggés értelmező képességét, ami fejleszti az autonóm felelősségvállaló képességet. A hallgató képes lesz autonóm módon értékelni szakmai környezetét, feladatait. Növekszik objektív döntési autonómia képessége is. Megérti a felelősség vállalás szükségességét munkájáért, döntéseiért. Fel tudja mérni, hogy képes-e egy rá bízott feladatot elvégezni. Ugyanakkor munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A kereskedelem, az ellátási lánc és a logisztika kapcsolatrendszere; A kiskereskedelem szerepe, működése; A beszerzés, a működés, és az elosztás; Technológiai trendek az ellátási láncban; Kockázat menedzsment; Kollaboráció és kapcsolatok a B2B rendszerekben; Szabályozás, biztonság és minőség; Nemzetközi ellátási láncok kihívásai.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Előadáson frontális oktatási mód, itt PowerPoint alkalmazása és egy-egy témát aktuálisan tárgyaló anyagok, cikkek kerülnek kiadásra, tanulmányozásra. A gyakorlatokon esettanulmányok, valós példák kerülnek megismerésre, közösen történő feldolgozásra.

Értékelés

A kollokviumi jegyet a vizsgaidőszakban tett írásbeli vizsga érdemjegye adja.

Az előadást és a gyakorlatokat rendszeresen látogatók (2/3) és aktívan részt vevők megajánlott jegyet kaphatnak a félév végén a szorgalmi időszakban megírt dolgozat alapján.

Kötelező szakirodalom:

Dani, S. (2015): Food supply chain management and logistics. pp 260, KoganPage, ISBN: 9780 7494 7364 8

Ajánlott szakirodalom:

Deloitte (2013): The food value chain: a challenge for the next century. Deloitte Touche Tohmatsu, London.

Gradl, C. et al. (2012): Growing business with small-holders: a guide to inclusive agribusiness. German Federal Ministry For Economic Cooperation and Development, Bonn, Germany.

Heti bontott tematika	
1.	Bevezetés a kereskedelembe
	TE*az aktuális kereskedelmi környezet (nemzetközi, uniós, helyi sajátosságok) megismerése
2.	Ellátási lánc menedzsment és logisztika alapjai
	TE láncszemlélet és az anyag- és információáramlás kapcsolatának ismerete
3.	Logisztika
	TE logisztikai rendszerek és megoldások ismerete
4.	A kiskereskedelem szerepe, működése
	TE: alapvetések elsajátítása a kiskereskedelem működéséről. helyéről, és elvárásairól; hiedelmek eloszlatva
5.	Beszállítói szervezetek működése
	TE: termelés és gyártás működésének tisztázása a beszállítói szerep fényében, az elvárásoknak való megfelelés igényével
6.	Beszerezés menedzsment
	TE: beszállítókkal szembeni igények megfogalmazására képes
7.	Technológiai trendek az ellátási láncokban
	TE: a főbb trendeket ismeri
8.	Kockázat menedzsment
	TE; elsajátítva a főbb kockázati tényezők és azok kezelésének lehetőségei
9.	Szabályozók és minőség
	TE: a kritikus szabályok, és azok betartásának oka és igénye megismerésre kerül
10.	Kollaboráció az üzleti kapcsolatokban
	TE: az együttműködést és a kapcsolatokat befolyásoló tényezők megismerése
11.	Élmezésbiztonság és jövőbeni kihívások
	TE: a kereskedelem és a logisztika jövőbeni kihívásainak megismerése
12.	A nemzetközi ellátási láncok kihívásai
	TE: kihívások megismerése
13.	Logisztikai teljesítmény
	TE: a teljesítmény mutatóinak ismerete és mérésük
14.	Fenntarthatóság az ellátási láncokban

	TE: a fenntarthatóság szemléletének megjelenése és elfogadása az ellátási láncok működtetésében
--	---

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:	Integrált területfejlesztés			Kódja:	GT_MVIL013-17	
		angolul:	Integrated territorial development					
Felelős oktatási egység:		DE GTK Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		--			Kódja:			
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	Kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof. Dr. Rákos Mónika			beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, megismertetni a hallgatókat a regionális és területpolitika nemzetközi és hazai helyzetével, a területfejlesztés intézményrendszerével, területfejlesztési stratégiákkal, programokkal, a területi tervezés folyamatával, a területi versenyképesség kérdéskörével, centrum-periféria elméletekkel, a területi különbségek kérdéseivel.</p>								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a vidékfejlesztéssel rokon természet- és gazdaságtudományi területek fontosabb összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket.
- Ismeri és érti a szakterületén lejátszódó folyamatokat (az agrárgazdálkodás biológiai, műszaki, logisztikai, kereskedelmi, élelmiszerlánc-biztonsági, jogszabályi feltételrendszerét, társadalmi beágyazottságát), a köztük lévő összefüggéseket.
- Részletesen ismeri a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékmegtartó és fejlesztő szerepét) és a sajátosságok okait.
- Ismeri az emberi jólét és az agrárágazat kapcsolatát, az agrárágazat kulturális relációit, kultúrákon átívelő szerepét, vidékszociológiai hagyományait.
- Részletesen ismeri - hazai és nemzetközi relációban egyaránt - a vidékfejlesztési szakterület tevékenységrendszerének tervezési, megvalósítási, végrehajtási módszereit, szabályait és a kapcsolódó sajátosságokat, különösen az agrárinformációs csatornákra.
- Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket.
- Rendelkezik a vidékfejlesztési szakterületen alkalmazható általános és az agrárgazdaság egészében alkalmazható korszerű vezetéselméleti és alkalmazott pszichológiai ismeretekkel.
- Ismeri a vidékfejlesztés jogszabályi környezetét, a vezetési funkciók különböző szintjeit, értékelésének módszereit, valamint a konfliktuskezelési technikákat.
- Ismeri a team- és projektmunka sajátosságait, rendelkezik vezetői ismeretekkel, vidékfejlesztési programok menedzselési technikáival, településfejlesztési módszerekkel.
- Ismeri a vidékfejlesztés és a vele szorosan összefüggő területek (természettudományi, közgazdasági, jogi) gazdasági rendszerek működésének hatékonyságát korlátozó tényezőket.
- Ismeri a vidékfejlesztés környezet- és természetvédelmi aspektusait.
- Ismeri a K+F+I stratégiai szerepét az agrárgazdaságban.
- Van rálátása az Európai Unió, a szakpolitika és a vállalati szintű K+F+I tevékenységek összefüggéseire, a fennálló üzem- és gazdaságtani kölcsönhatásokra.
- Ismeri a vidékfejlesztés sajátos kutatási módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait, logisztikai irányait.
- Ismeri a szakszerű és hatékony szóbeli, írásbeli és hálózati kommunikáció módszereit és eszközeit, amelyeket a termelők, a vidékgazdaságban dolgozókkal való kommunikációban alkalmaz.

Képesség:

- Képes eligazodni és szakmailag megalapozott véleményt alkotni az agrár- és vidékgazdasághoz kapcsolódó hazai és nemzetközi gazdaságpolitikai, valamint társadalmi eseményekkel kapcsolatban.
- Képes saját álláspont kialakítására és annak vitában történő megvédésére általános társadalmi, agrárgazdasági, és speciális, a szakterülethez tartozó kérdésekben.
- Képes a szakmai ismeretek szintetizálására.
- Képes a szakmai tevékenységével kapcsolatos jogszabályok önálló értelmezésére és alkalmazására.
- Képes a vidékfejlesztés tevékenységrendszerének meghatározására, megtervezésére, megszervezésére, a meghatározott vezetői tevékenységek végrehajtásához szükséges feltételek biztosítására, a megvalósítás folyamatos szakmai irányítására és ellenőrzésére.
- Az agrár- és vidékgazdaságra vonatkozó elemzéseit képes ágazatokon átívelően, összefüggéseiben, komplexen megfogalmazni és értékelni.

Attitűd:

- Ismeri és vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek a térgazdaság sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Nyitott és fogékony a korszerű és innovatív eljárások megismerésére és gyakorlati alkalmazására, a térgazdaság paradigmaváltozásaira.

- Elkötelezett a környezetvédelem, a természetvédelem, az emberi egészség és a fenntartható vidékgazdaság iránt.
  - Fogékony a hatékony megoldást jelentő vidékfejlesztési módszerek és eszközök alkalmazására.
  - Együttműködési szándékkal közeledik a vidékfejlesztés összefoglaló és részletezett problémaköreinek megértéséhez és hiteles közvetítéséhez.
  - Nyitott a tudományos kutatás etikai szabályainak és normarendszerének betartása iránt.
  - Nyitott mások eltérő véleményére, ha azok szakmai indokokkal kellően alátámasztottak.
  - Fogékony a hatékony önképzésre, ami segíti a szakmai munkája hátterét.
- Autonómia és felelősség:*
- Nagyfokú önállósággal rendelkezik átfogó és speciális vidékfejlesztési kérdések kidolgozásában, térgazdasági nézetek képviselőjeként.
  - Végiggondolja és képviseli a vidékgazdaság etikai kérdéseit.
  - Felelősséget érez az agrárgazdálkodás vidéken betöltött szerepének alakulásában.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy célja, hogy a hallgató széleskörű ismeretekre tegyen szert az EU szakpolitikáiról, kiemelt figyelemmel a területfejlesztési politikára. A hallgató megismerje a területfejlesztés fontosságát. Az előadások során nemzetközi és hazai fejlesztési tervek kerülnek elemzésre, értékelésre, mely segíti a tananyag könnyebb adaptálását. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét, a területi tervezés folyamatát, a területi versenyképesség kérdéskörét, centrum-periféria elméleteket, a területi különbségek kérdéseire vonatkozó válaszokat.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak. Órarenden kívüli terhelés: adatgyűjtés és regionális fejlesztési tervek elemzése, értékelése, az eredmények prezentálása házidolgozat és kiselőadás formájában

Értékelés

A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsájtva. Félév folyamán pedig a tételsor is kiadásra kerül, melynek részletes átbeszélése az előadás keretein belül történik.

A vizsga szóban történik. A hallgatók tételhúzást követően röviden kifejtik a tételt majd szóban számot adnak tudásukról. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet alapján kerül értékelésre eredménye.

Kötelező szakirodalom:

- Baranyi B.-Nagy J. (szerk.) (2006): Területfejlesztés, agrárium és regionalitás Magyarországon. DE-MTA RKK, Debrecen.
- Horváth Gy. (szerk.) (2006): Régiók és települések versenyképessége. MTA RKK Pécs

Ajánlott szakirodalom:

- Rácz Sz. (szerk.) (2006): Regionális átalakulás a Kárpát-medencében. MRTT, Pécs
- Nemes Nagy J. (szerk.) (2005): Régiók távolról és közelről. ELTE Budapest

Heti bontott tematika	
1.	Az Európai Unió működése TE: Rövid ismétlést kap az EU történetéről, intézményeiről és azok működéséről.
2.	Az Európai Unió költségvetése, Finanszírozási alapok TE: Megismeri az EU gazdasági és monetáris uniójának a főbb jellemzőit, illetve a költségvetés kialakításának a folyamatát, főbb tételeit (bevétel, kiadás).
3.	Az EU szakpolitikáinak áttekintése I. TE: Megismeri az EU egyes szakpolitikáit.
4.	Az EU szakpolitikáinak áttekintése II. TE: Megismeri az EU egyes szakpolitikáit.
5.	Centrum-periféria polaritás elméletek TE: Megismeri a Centrum-periféria polaritás elméletek
6.	Területfejlesztés történeti áttekintése TE: Megismeri a fontosabb mérföldköveit a területfejlesztésnek.
7.	A területfejlesztés lokális szintjei – kistérségek, települések TE: Megismeri a területfejlesztés lokális szintjeit.
8.	A területi tervezés TE: Megismeri a területtervezéshez kapcsolódó fontosabb fogalmakat, összefüggéseket.
9.	Területfejlesztési stratégiák, programok TE: Megismeri a területfejlesztési stratégiákat.
10.	Területi versenyképesség, helyi gazdaságfejlesztés a területfejlesztésben TE: Megismeri a területfejlesztéshez kapcsolódó versenyképességi modelleket.
11.	Az Észak-alföldi régió stratégiai program TE: Megismeri a régió stratégiai programját.
12.	A területfejlesztés magyarországi története, fejlődése TE: Megismeri a területfejlesztési hazai vonatkozásait.
13.	Területi különbségek Magyarországon (foglalkoztatás, egészségügy, K+F) TE: Statisztikai adatok alapján bemutatásra került Magyarország egyes régiói közötti különbségek.
14.	Összefoglalás, hallgatói beszámolók TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:	Faluszociológia				Kódja:	GT_MVIL002-17
		angolul:	Village sociology					
Felelős oktatási egység:		Sportgazdasági- és Menedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Szabados György Norbert			beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a falu, mint településtípus sajátosságaival, történetével, társadalmával, problematikájával, és a kapcsolódó tudományos sajátosságokkal, kutatásokkal.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p><i>Tudás:</i> Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket.</p>								
<p><i>Képesség:</i> Képes saját álláspont kialakítására és annak vitában történő megvédésére általános társadalmi, agrárgazdasági, és speciális, a szakterülethez tartozó kérdésekben.</p>								
<p><i>Attitűd:</i> Ismeri és vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek a térgazdaság sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.</p>								
<p><i>Autonómia és felelősség:</i> Gyakorlati tapasztalatai birtokában önállóan dönt meghatározott tervezési munkafolyamatok megvalósítási módjában, időzítését illetően.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p>								
<p>(1) Követelmények-Szociológia és a társadalomtudományok (2) Vidék, falu, város (3) A falukutatás (4) A tanya</p>								

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A tárgy keretében előadások vannak, majd ezek, illetve a kiadott szakirodalom alapján a hallgató a számonkérésre önállóan készül fel.

Értékelés

A tárgy követelménye kollokvium, melyet a hallgató beadandó dolgozat (települési monográfia készítése) alapján teljesít.

Kötelező szakirodalom:

Fürj Z. (2003): Az építés és a szabadság ott kezdődik, ahol a világ nem paraszt. Szöveggyűjtemény agrár- és faluszociológia tanulmányozásához. Debreceni Egyetem ATC AVK, Debrecen.

Beluszky P. (2003): Magyarország településföldrajza. Általános rész. Dialóg-Campus, Budapest.

Kiss Z. L. (2019): Bevezetés a szociológiába. Dialóg Campus Kiadó, Budapest.

Kovács I. (2016): Földek és emberek. Földhasználók és földhasználati módok Magyarországon. Debreceni Egyetemi Kiadó, Budapest.

Juhász A. (2018): A dél-alföldi tanyavilág. Nap Kiadó, Budapest.

Ajánlott szakirodalom:

Erdei F. (1940):: Magyar falu. Athenaeum Kiadó, Budapest.

Neményi Á. (2008): Faluszociológia. Múlt, jelen, jövő. Ábel Kiadó.

Dr. Hantó Zs (1998): Faluszociológia, . KVIF jegyzet ,Budapest.

Heti bontott tematika	
1.	(1) Követelmények-Szociológia és a társadalomtudományok (2) Vidék, falu, város.
	TE* A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
2.	(3)A falukutatás (4) A tanya
	TE- A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrárgazdaságtan és agrárpolitika				Kódja:	GT_MVIL005-17	
	angolul:	Agricultural economic and agricultural policy						
Felelős oktatási egység:		DE GTK Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		--				Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	Kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof.Dr. Rákos Mónika			beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók ismerjék az agrárpolitika szerepét a gazdaságpolitikák között. Információt szerezzenek a nemzetközi agrárpolitikák összefüggéseiről, ismerjék meg az agrárpolitika helyét, kialakult intézményrendszerét. Ismerjék a termékpálya szereplőit és a fontosabb termékek világgpiaci kilátásait.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tisztában van azzal, hogy a primer szektorban előállított termékek az élelmiszerlánc részét képezik, ezzel kapcsolatban tudja és érti az élelmiszerlánc-biztonság alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait. - Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági folyamatokat. - Ismeri az agrárpolitika és a szakpolitikák (támogatási, adózási stb.) alapvető funkcióit és összefüggéseit. - Tisztában van a K+F+I tevékenység betöltött szerepével. - Rendelkezik az ágazatok problémáinak azonosításához szükséges ismeretekkel és a releváns információgyűjtés, elemzés és problémamegoldás módszereivel. <p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Az ágazatok területén képes a termelést előkészítő és szolgáló eljárások megtervezésére, lebonyolítására, az erőforrások szakszerű elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten. - Képes az egyes ágazati szakmai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során. - Képes az agrárgazdaság szereplőinek viselkedését, az agrárium intézményi hátterének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni. - Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására. <p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására. <p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Az elemzéseikért, következtetéseikért és döntéseikért felelősséget vállal. 								

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a mezőgazdaság nemzetgazdaságban betöltött szerepét, nem csak hagyományos értelemben, hanem az agribusiness és a többfunkciós mezőgazdaság megközelítésében is. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét. Rendelkezzenek azokkal az információkkal az EU-ról, amelyek segítik őket jövőjük építésében. Ismerjék meg az agrárpolitikának az integrációban kezdetektől betöltött szerepét, információt nyerjenek a nemzetközi agrárpiacról, elméleti háttéréről. Tájékozódjanak a környezetpolitika térnyeréséről, alapelveiről, mely tudás alapja lehet a környezettudatos gondolkodás formálásának.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.

Értékelés

A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva. Félév folyamán pedig a tételsor is kiadásra kerül, melynek részletes átbeszélése az előadás keretein belül történik.

A vizsga szóban történik. A hallgatók tételhúzást követően röviden kifejtik a tételt majd szóban számot adnak tudásukról. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet alapján kerül értékelésre eredménye.

Kötelező szakirodalom:

Mizik Tamás (szerk.) (2017): Agrárgazdaságtan II. – Az agrárfejlesztés mikro- és makroökonómiája. Akadémia Kiadó, ISBN: 978 963 05 9908 5, 446 p.

Fertő Imre - Mizik Tamás (szerk.) (2016): Agrárgazdaságtan I. - Mezőgazdasági árak és piacok, 334 p. ISBN: [978 630597272](#)

Joachim von Braun, Volker ter Meulen, Dag Lorents Aksnes, Tim Benton, Alberto Garrido, Charles Godfray, Anne-Marie Hermansson, Sander Janssen, Christian Jung, Pavel Krasilnikov, Aifric O’Sullivan, Jozsef Popp, Angelika Schnieke, Barbara Wroblewska, Claudia Canales, Robin Fears – Robin Fears (szerk.) (2018): Opportunities and challenges for research on food and nutrition security and agriculture in Europe. Halle: EASAC Secretariat, 2017. 72 p. (34., EASAC policy report 34;(ISBN:[978-3-8047-3811-9](#))

Kiss Judit (2002): A magyar mezőgazdaság világgazdasági mozgástere. Kiadó: Akadémiai kiadó. ISBN 963 05 7900 6

Dudits Dénes (szerk.): Zöld géntechnológia és agrárinnováció. Kiadó: Winter Nyomda Kft. Szeged ISBN: 978 963 06 7742 4

Popp J. – Potori N – Udovecz G. – Csikai M. (szerk.) (2008): A versenyhelyek javításának lehetőségei a magyar élelmiszer-gazdaságban. Alapanyag-termelő vagy nagyobb hozzáadott-értékű terméket előállító ország leszünk? Kiadó: Magyar Agrárkamara. Szaktudás Kiadó Ház Budapest, 2008, 164 p. ISBN: 978-963-9935-03-7

Ajánlott szakirodalom:

Krijn J. Poppe; Catherine Termeer, Maja Slingerland (editors) (2009): Transitions toward sustainable agriculture and food chains in peri-urban areas. Wageningen Academic Publishers

Heti bontott tematika	
1.	Bevezetés, alapfogalmak ismertetése
	TE: Megismeri a termékpálya egyes szintjeihez tartozó fogalmakat és azok jellemzőit.
2.	A mezőgazdaság szerepe a globális világban
	TE Megismeri a mezőgazdaság teljesítményét az egyes nemzetgazdasági mutatók alapján és összehasonlítást tud majd tenni EU és globális viszonylatban.
3.	A mezőgazdasági közgazdasági összefüggései
	TE Megismeri a piac működését, keresleti és kínálati viszonyait.
4.	Az árképzés alapjai
	TE: Megismeri mit jelent, és mit tartalmaz maga a fogalom. Ismeretanyagot szerez az árképzés szempontjairól, azaz egy termék megfelelő árának meghatározásáról.
5.	A mezőgazdasági árak változásai
	TE: Megismeri milyen tényezők befolyásolják a mezőgazdasági árakat.
6.	Agrárfinanszírozás
	TE: Megismeri a mezőgazdaság finanszírozási formáit.
7.	Piaci kapcsolatok a mezőgazdaságban
	TE: Ismertetésre kerül a piaci alkuerő az élelmiszerlánc szereplői között
8.	Élelmiszer-kereskedelem
	TE: Megismeri az élelmiszer-kiskereskedelem és nagykereskedelem jellemzői
9.	Globális élelmezés-, energia- és környezet-biztonság összefüggései
	TE: Megismeri milyen kihívásokkal kell szembenéznie az élelmiszergazdaságnak a jövőt illetően.
10.	Precíziós gazdálkodás a mezőgazdaságban
	TE: Ismeretanyagot kap a precíziós mezőgazdaság legfontosabb jellemzőiről.
11.	Bioüzemanyagok, új generációs bioüzemanyagok
	TE: Megismeri az energetikához kapcsolódó fontosabb területeket.
12.	Közös Agrárpolitika (KAP) múltja, jelene és jövője
	TE: Megismeri a KAP működését, főbb változásait, jövőbeli célokat.
13.	Világkereskedelmi Szervezet (WTO)
	TE: Megismeri a WTO működését, szabályozását.
14.	Összefoglalás
	TE: A félév során elhangzott előadások szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Integrált településfejlesztés				Kódja:	GT_MVIL025-17	
	angolul:	Integrated Settlement Development						
Felelős oktatási egység:		DE-GTK Gazdálkodástudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof. Dr. Bai Attila			beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, a hallgatók</p> <p>megismertetése a településfejlesztési feladatok eredményes ellátásához szükséges háttérinformációkkal, egyes részterületeivel, a gazdasági értékelés speciális eszközeivel, felkészíteni őket ezen eljárások gyakorlati alkalmazására.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Ismeri a településfejlesztés és a vele szorosan összefüggő területek (természettudományi, közgazdasági, jogi) gazdasági rendszerek működésének hatékonyságát korlátozó tényezőket.</p> <p><i>Képesség:</i> Képes korszerű informatikai eszközök alkalmazására, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra. Képes a szakmai tevékenységével kapcsolatos jogszabályok önálló értelmezésére és alkalmazására.</p> <p><i>Attitűd:</i> Fogékony a hatékony megoldást jelentő vidékfejlesztési módszerek és eszközök alkalmazására.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Nagyfokú önállósággal rendelkezik átfogó és speciális vidékfejlesztési kérdések kidolgozásában, térgazdasági nézetek képviselésében.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>Településtani alapfogalmak, település-hálózat, beruházás-elemzés, városfejlődés, városszerkezet, városi közlekedéspolitikai, a településfejlesztés szereplői</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>Előadások modern infokommunikációs eszközök felhasználásával. Interaktív, elektronikus tananyag az E-learning programban. Lehetőség konzultációra. Önálló kiselőadás-tartási lehetőség a hallgatók részére.</p>								
<p>Értékelés</p> <p>A félévvégi aláírás feltétele a gyakorlatok látogatása a TVSZ előírásainak megfelelően. Ezt követően a hallgatók teljesítményének értékelése a vizsgaidőszakban írásbeli kollokvium, illetve e-learning teszt formájában történik. A vizsga sikeres teljesítéséhez legalább a maximális pontszám 50%-a szükséges. A pontthatarok:</p> <p>0-49%: elégtelen (1) 50-59%: elégséges (2) 60-69%: közepes (3) 70-79%: jó (4) 80-100%: jeles (5)</p>								

Az előadások és gyakorlatok anyaga folyamatosan felkerül az e-Learning rendszerbe. Az e-Learning rendszerbe feltett tananyagokat csak saját tanulásuk során használhatják fel, azokat a szerzői jogok és a GDPR rendelkezései egyaránt védik! A vizsgáztatás – különösen járványhelyzet esetén - várhatóan az E-learning rendszeren keresztül fog történni.

Kötelező szakirodalom:

1. Meggyes T.: Település- és régiófejlesztés. Jegyzet, BME-UVT, Budapest, 2007
2. D Devuyt: Human Settlement Development Information and Knowledge.
<https://www.eolss.net/Sample-Chapters/C13/E1-46A-05-09.pdf>
3. Lengyel I. – Rechnitzer J.: Regionális gazdaságtan. Dialóg-Campus Kiadó, Budapest, 2004
4. Bai A.(szerk.): A biogáz. Száz Magyar Falu Könyvesháza Kht, Budapest, 2007. (a beruházás-elemzési fejezetek)

Ajánlott szakirodalom:

1. A. Bai, E. Durkó, K. Tar, J. B. Tóth, I. Lázár, L. Kapocska, A. Kircsi, B. Bartók, R. Vass, J. Péntzes, T. Tóth: Social and economic possibilities for the energy utilization of fitomass in the valley of the river Hernád Renewable Energy, Volume 85, doi:10.1016/j.renene.2015.06.069 IF (2015): 3,404, ISSN: 0960-1481, January 2016, Pages 777–789
2. Orosz Cs.: Az utazási mód megválasztásának befolyásolási lehetőségei Budapesten. Segédlet. BME-UVT, Budapest, 2008

Órákra bontott tematika	
1-10	Településtani alapfogalmak, Beruházás-elemzés, Település-hálózat, Városfejlődés, Városszerkezet, Települések környezetbarát tervezése, SEAP, Városi közlekedéspolitika, A településfejlesztés szereplői
	TE: A tantárgy elméleti és gyakorlati ismeretanyagának elsajátítása

*TE tanulási eredmények

Vizsgakérdések

1. Beruházások fogalma, céljai, jellemzői. Vállalati döntések, az idő pénzértéke
2. A hazai településszerkezet típusai és jellemzői.
3. A településfejlesztés alapfogalmai.
4. A településfejlesztés szereplői.
5. Városi közlekedéspolitika.
6. A nettójelenérték-elemzés alkalmazása, értékelése, lépései.
7. Városfejlődés
8. Statikus és dinamikus beruházás-elemzési módszerek
9. Terület- és vidékfejlesztés értelmezése
10. Beruházások finanszírozásának lehetőségei
11. Városszerkezet
12. Az önkormányzatok feladatainak szabályozása, finanszírozása

A tantárgy neve:	magyarul:	Projektmenedzsment	Kódja:	GT_MVIL003-17
	angolul:	Project management		

Felelős oktatási egység: **DE GTK Gazdálkodástudományi Intézet Üzemtani és Vállalati Tervezés Tanszék**

Kötelező előtanulmány neve: - Kódja: -

Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti	gyakorlati jegy	3	magyar
Levelező	X	Féléves	5	Féléves			

Tantárgyfelelős oktató neve: **Prof. Dr. Szűcs István** beosztása: egyetemi tanár

A kurzus célja az, hogy a hallgatók

megismerjék a projektmenedzsment alapjait, módszertanát és a legfontosabb projekt menedzsment funkciókat (pl. projekt-, tervezés, szervezés, végrehajtás, monitoring és értékelés, stb.). A tantárgy elsajátítását követően, a hallgatók képesek lesznek projektek előkészítésére és bonyolítására, valamint elsajátítják a pályázatok készítéséhez szükséges alapvető ismereteket. A tantárgy keretein belül a hallgatói team-ek az oktató irányítása mellett elkészítik egy – az EU-ós és/vagy nemzeti forrásokból támogatott, a szakhoz igazodó témájú –, projekt teljes pályázati anyagát. További oktatási cél a vállalati projektek irányítási elveinek, döntéshozatalának és szervezésének megismerése mellett a projektmenedzsment módszerek elsajátítása. A gyakorlatok célja, hogy a hallgatók, módszertani alkalmazásokkal, esettanulmányok feldolgozásával elmélyítsék és bővítsék ismereteiket az előadások során megismert témakörökben.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

A hallgató ismeri a projektmenedzsment elméletét és gyakorlatát és rendelkezik a projektek előkészítéséhez, megvalósításához, értékeléséhez és ellenőrzéséhez szükséges szakmai ismeretekkel. Ismeri a projektek tervezéséhez, menedzseléséhez, ellenőrzéséhez, monitoringjához és értékeléséhez kapcsolódó módszertant. Tisztában van a nemzeti forrásokból támogatott projektek finanszírozási hátterével és ismeri a 2021-2027-es EU tervezési időszakában futó hazai operatív programokat. A tantárgy révén a hallgató megismeri a projektmenedzsment legújabb kutatási eredményeit, fejlődési irányait is.

Képesség:

Magas szinten képes elvégezni különböző projektek komplex költség/haszon elemzését (CBA), továbbá meg tudja ítélni az egyes projektek hatékonyságát és eredményességét.

Képes a más szakterületeken dolgozó szakemberekkel való szakmai együttműködésre egy adott projekt előkészítése és megvalósítása során.

Érti a projektek belső strukturális kapcsolatrendszerét.

Képes a szakterületéhez kapcsolódó projektek/pályázatok előkészítésre, azok végrehajtásának irányítására és az adott projekt lezárására és értékelésére.

A gyakorlatban is tudja alkalmazni a tantárgy tanulásakor megszerzett ismereteket, különös tekintettel a projektmenedzsment módszertanára.

Attitűd:

A tantárgy elősegíti, hogy a hallgató, megfelelő és átfogó projektmenedzsment tudás és szemlélet birtokában a későbbi tanulmányaik során az „élethosszig tartó tanulás” koncepciójával azonosulni tudjon. A hallgató a kurzust követően szilárd módszertani alapokkal bír, ami hozzásegíti ahhoz, hogy a későbbiekben projektmenedzseri feladatait pontosan, hatékonyan végezze.

Megfelelő szakmai tapasztalatok és eredmények birtokában törekszik önálló kutatási projektek kidolgozására, szakmai együttműködések kezdeményezésére és kutatócsoport kialakítására.

Törekszik a regionális, magyarországi és európai projektmenedzsment tevékenységet végző és fejlesztő vállalatok, kutatóintézetek projektjeihez kapcsolódó finanszírozási háttér a megismerésére.

A projektek tervezés és végrehajtása során környezet- és természettudatos magatartást tanúsít.

Autonómia és felelősség:

A végzett hallgató a projektek vezetése során felelősséget érez mind a saját, mind a beosztottjai munkájával kapcsolatban, továbbá felelősen biztosítja az eredményes munkavégzéshez szükséges infrastrukturális, szakmai és emberi feltételeket.

A kurzus hozzásegíti a hallgatót ahhoz, hogy munkájában innovatív és hatékony legyen, továbbá szakmai és nem szakmai körökben a vidékfejlesztési projektekkel kapcsolatosan megalapozottan és felelősséggel formáljon véleményt.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy során a hallgatók elsajátítják a finanszírozási források megszerzéséhez és felhasználásához szükséges gyakorlatot. A hallgatók a tanult projekttervezési módszereket a gyakorlatokon alkalmazzák is mely az önállóan, illetve team munkában elkészítendő feladatoknak is a részét képezik.

A tananyag egy részét folyamatosan aktualizálni kell, mivel a hallgatóknak a tantárgy keretein belül meg kell ismerniük a legfontosabb nemzeti és EU-ós finanszírozású hazai pályázati rendszereket. Ez az aktualizálás elsősorban a kormányzati és pályázatfigyelői honlapokon megjelenő anyagok alapján történik, mint pl. www.palyazat.gov.hu; www.pafi.hu; www.palyazat.lap.hu; www.palyazatportal.hu; www.eupalyazatiportal.hu; www.palyazatmenedzser.hu; stb.

Lásd ⇒ Heti bontott tematika

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az oktatás tantermi előadások keretében és/vagy tantermen kívül, digitális munkarendben történik. Az előadások anyagai heti rendszerességgel, az órarendi időpontot megelőző napon kerülnek fel az eLearning rendszerbe. Digitális munkarend esetén az előadások és gyakorlatok órarendi idejében az on-line kommunikáció kijelölt módja: Webex. A hallgatók 3-4 fős teamekben egy szervezet példáján keresztül vidékfejlesztési jellegű (1) projekttervet készítenek szabadon választott, de a gyakorlatvezetővel egyeztetett témában. Követelmény egy - az oktató útmutatásainak megfelelő - VF témájú fiktív projektterv team munkában történő összeállítása és prezentációja.

A hallgatók bizonyos tanórák tananyagához kapcsolódóan team munkában elkészítendő (2) házi feladatot kapnak, melyet prezentáció formájában is bemutatnak. Azok a hallgatók, akik határidőre nem készítik el és töltik fel a házi feladatot nem kapnak aláírást.

A tárgy minőségbiztosítási módszere az oktatói felkészülésen, a tárggyal kapcsolatos ismeretanyagok azonnali feldolgozásán, a törvényi, ágazati szabályzók változásának követésén alapszik. A szakon a kétpólusú minőségbiztosítás (oktatók és hallgatók vonatkozásában) módszerei, eszközei folyamatos korszerűsítés mellett célirányosan kerülnek alkalmazásra.

Értékelés

A gyakorlati jegy kialakításakor mérlegelendő szempontok: órai team-munka; az elkészített projektterv teljessége és szakmai tartalma; a projektterv prezentációja; a bemutatáskor feltett kérdésekre és elhangzott hozzászólásokra történt válaszadás. Az aláírás feltétele az órák TVSZ szerinti rendszeres látogatása és aktív részvétel a gyakorlatokon.

Projektterv: max. 30 pont; Házi feladat: max. 10 pont; Zárthelyi dolgozat: max. 60 pont ⇒ Összesen max. 100 pont

A végső (ötfokozatú) érdemjegy és az írásbeli zárthelyi dolgozaton szereshető pontok (60 pont) és a gyakorlati pontszámok (30 pont +10 pont = 40 pont) alapján kerül kialakításra. (Írásbeli vizsga Zh: 60 pont; Gyakorlati pontszám: 40 pont ⇒ mindösszesen: 100 pont) Követelmény a minimum 60%-os teljesítmény. Minden egyes team, tagjainak gyakorlati pontszáma azonos.

Kötelező szakirodalom:

GÖRÖG M. (2007): „Általános projektmenedzsment” Aula Kiadó, Budapest, 2007.

SZÚCS I. - GRASSELLI N. (2005): „Projektmenedzsment”, Szaktudáskiadó Ház Rt., Budapest, 2005.

GARAJ E. (2012): „Projektmenedzsment” Edutus Főiskola, TAMOP-4.1.2.A/2-10/1, (www.tankonyvtar.hu)

SZÚCS I. – NAGY A. SZ. (2015): „A projektmenedzsment gyakorlata”, Debreceni Egyetem, Center-Print Nyomda, Debrecen, 2015. ISBN 978-615-80290-9-4 (www.tankonyvtar.hu)

SZÚCS I. (2022): Az előadások és gyakorlatok ábraanyaga, 2022.

Ajánlott szakirodalom:

AGGTELEKY B. – BAJNA M. (1994): Projekttervezés, Projektmenedzsment, KözDok Rt., Budapest, 1994.

GÖRÖG M. (1999): „Bevezetés a projektmenedzsmentbe” Aula Kiadó, Budapest, 1999

E. VERZUH (2006): Projektmenedzsment, HVG Kiadó, Budapest, 2006.

GÖRÖG M. (2008): Projektvezetés, Aula Kiadó, Budapest, 2008.

NAGY Á. (2011): Projektértékelés, projektellenőrzés, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2011.

M. C. THOMSETT (1990): „*The Little Black Book of Project Management*”. AMACOM, 1990.

PMBOK GUIDE (2006): Projektmenedzsment útmutató, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.

HOBBS, P. (2000): Projektmenedzsment, Sclar Kiadó, 2000.

Heti bontott tematika	
1. alkalom (5 óra)	<p>Előadás: A PM elméleti háttere: definíciók, projektípusok, projektek fázisai, PCM, a projekt erőforrásai. Projektek tervezése I.: ötlet, javaslat, projektterv; megvalósíthatósági tanulmány (<i>Brainstorming; SWOT analízis</i>). Projektek tervezése II.: logikai keretmódszer (LFA); helyzetelemzés, problémafeltárás; célkitűzéselemzés, célrendszer stratégiaalkotás (<i>problémafa, célfa; Stakeholder elemzés</i>). Projektek tervezése III.: logikai keretmátrix (LKM), tevékenységek tervezése, projektek idő-, erőforrás és költségterve.</p> <p>Gyakorlat: Projektípusok meghatározása; Fiktív projektciklus tartalommal való feltöltése és ismertetése. SWOT analízis készítése, Brainstorming. Problémaelemzés: problémafa készítése és prezentációja; Célelemzés: célfa; Stakeholder elemzés; Időtervezés (hálóterv, Gantt diagram). Logikai keretmátrix; Erőforrások tervezése.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri és érti a főbb projektmenedzsment fogalmakat. Ismeri a projektek és a projekt-szerű működés definícióit és főbb jellemzőit; a projektmenedzsment alapvető eszköztárát. Tisztában van a projektek működési környezetével, a PM alapfogalmakkal. Érti és alkalmazni tudja a projektciklust. Ismeri, érti a projektek tervezésének tanult módszereit, és képes alkalmazni is azokat. Ismeri, érti a projektek tervezésének tanult módszereit, és képes alkalmazni is azokat.</p>
2. alkalom (5 óra)	<p>Előadás: Pályázatírás, költségek tervezése, projektek kockázata és kockázatmenedzsmentje. Projektek szervezete, projektvezetés, PM csapatépítés, projektadminisztráció.</p> <p>Gyakorlat: Költségtervezés, a kockázatok számszerűsítése. Projektkommunikáció (<i>szintek, formák, irányelvek, PR</i>), projektek kommunikációs terve. A csapatépítés gyakorlata; Kommunikációs terv készítése.</p> <hr/> <p>TE: Tájékozott a pályázati rendszerű finanszírozás alapvető sajátosságaiban, lehetőségeiben és veszélyeiben. Ismeri a pályázatok és pályázati felhívások főbb tartalmi és formai elemeit, el tudja látni a projektek kockázatértékelését és kockázat menedzsmentjét. Egy projekt koncepció vázlatos kidolgozása, és prezentációja. Ismeri az alapvető projektszervezeti struktúrákat, tisztában van azok előnyeivel és hátrányaival. Alkalmos egy projekt koncepció team munkában történő kidolgozására. Ismeri a projektkommunikáció alapjait. Alkalmos egy projekt kommunikációs tervének kidolgozására.</p>
3. alkalom (5 óra)	<p>Előadás: Beruházás/beszerzés, tenderezés, árajánlatok, értékelés. Beruházási projektek komplex gazdasági elemzése (CBA, NPV, IRR, PI, DPP). Projektek megvalósítása és végrehajtása: adminisztráció/dokumentáció, minőségbiztosítás, szerződéstípusok. Projekt monitoring/ellenőrzés/értékelés; projekt controlling, projektkrízis. Projektek zárása, disszemináció/fenntarthatóság. A 2021-2027-es EU tervezési időszak operatív programjai és pályázati rendszere. Hazai és EU-ós finanszírozású K+F+I pályázatok a 2021-2027-es EU tervezési időszakban.</p>

Gyakorlat: Árajánlat készítése és elemző összehasonlítása. Beruházási projektek költség/haszon (CBA) elemzése. Szerződés elemző értékelése; Teljesítési igazolás készítése. Projektgazdaságossági számítások. Projektek disszeminációs és fenntarthatósági tervének előkészítése. Egy kiemelt vidékfejlesztési célú pályázat elemző áttekintése.

TE: Képes árajánlatok elkészítésére és kapott ajánlatok komplex értékelésére. Ismeri és alkalmazni tudja a beruházási projektek dinamikus mutatókon alapuló elemzési rendszerét. Ismeri a projektek dokumentációs rendszerét, tud szerződéseket és teljesítési igazolásokat előkészíteni. A hallgató érti a monitoring/ellenőrzés/értékelés fogalmi és tevékenységi rendszerét és azok funkcióit, és képes az alapvető projekthatékonysági számítások elvégzésére. Ismeri a projektek zárásához szükséges dokumentációs rendszert és képes egy projekt disszeminációs és fenntarthatósági tervének elkészítésére. Ismeri a 2021-2027-es EU tervezési időszak operatív programjait. Ismeri a 2021-2027-es EU tervezési időszak K+F+I pályázati rendszerét.

A tantárgy neve:	magyarul:	Mezőgazdasági piacok gazdaságtana	Kódja:	GT_MVIL007-17
	angolul:	Economics of Agricultural Markets		

Felelős oktatási egység:	DE GTK Gazdálkodástudományi Intézet Üzemtani és Vállalati Tervezés Tanszék
--------------------------	---

Kötelező előtanulmány neve:	-	Kódja:	-
-----------------------------	---	--------	---

Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	.	Heti	-	Heti	-	kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			

Tantárgyfelelős oktató	neve:	Dr. Kovács Krisztián	beosztása:	adjunktus
------------------------	-------	-----------------------------	------------	------------------

A kurzus célja:

A tantárgy feltételezi mindazon gazdasági tantárgyak (mikro-, makroökonómia, pénzügy, vállalati pénzügyek, marketing, vállalatgazdaságtan, agrobiznisz, ágazati gazdaságtan, számvitel, menedzsment, gazdasági elemzés) ismeretét, amelyek a tanterv szerint a BSc képzés során oktatásra kerülnek.

A hallgatók a tanév során elsajátítják a mezőgazdasági piacok gazdaságtanának elméleti kérdéseinek alapjait. Az elméleti oktatáson túl a gyakorlatvezető irányításával szakmai előadásokon vesznek részt. A gyakorlat keretében választott témában beadandó dolgozatot készítenek el (1 fő készít egy dolgozatot), mely egy adott mezőgazdasági ágazat aktuális piaci helyzetével és problémájával foglalkozik. Ezen dolgozat eredményeit írásban és szóban is ismertetik a gyakorlat során. Követelmény, hogy a hallgatók kidolgozzák az előírányzott témát a gyakorlatvezető útmutatása szerint.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

A végzett hallgató képes egy mezőgazdasági szektor alapvető elemzésének elkészítéséhez szükséges adatok valóság-hű előállítására, hasznosítására, stratégiai és taktikai szintű döntések meghozatalára, korszerű tervezési, gazdálkodási eljárások és módszerek alkalmazására, a vállalkozások fejlesztési céljainak megvalósítását szolgáló helyzetfelmérésre és javaslattételre.

Rendelkezik a gazdaságtudomány alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, vállalati szintű összefüggéseinek szintetizált ismeretével, a releváns gazdasági funkciókra és folyamatokra vonatkozóan. Összefüggéseiben átlátja és érti a mezőgazdasági piacok alapvető törvényszerűségeit.

Képesség:

A végzett hallgató képes a mezőgazdasági ágazatok alapvető gazdasági folyamatainak értékelésére. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és

elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít és döntéseket hoz ágazati szinten.

Képes alapvető ágazati elemzések elkészítésére és prezentálására.

Attitűd:

A végzett hallgató a minőségi munkavégzés érdekében problémaérzékeny, proaktív magatartást tanúsít, csoportos feladatvégzés esetén konstruktív, együttműködő, kezdeményező.

Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására. Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére, ebben munkatársaival való együttműködésre.

Érdeklődik a mezőgazdasági innovációk iránt.

Autonómia és felelősség:

A végzett hallgató általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Önállóan szervezi meg a gazdasági folyamatok elemzését, az adatok gyűjtését, rendszerezését, értékelését. Az elemzésekért, következtetéseikért és döntéseikért felelősséget vállal. Alkalmos önálló munkavégzésre (módszertan, technika kiválasztása; a munka szervezése, tervezése, irányítása; az adatok gyűjtése, rendszerezése, elemzése, értékelése; általános és szakmai fejlődés).

A kurzus rövid tartalma, témakörei

- Bevezetés és a kvantitatív mérések áttekintése
- A piacok és a piacositás áttekintése
- Az agrár és élelmiszeripari tevékenységek gazdasági fontosságának mérése és az Index számok
- Analitikai módszerek és eszközök (termelés és fogyasztás keretrendszere)
- Kereslet és rugalmassági elvek és a kínálati elvek
- Piaci viselkedés modellezése és az alternatív piaci szerkezetek
- Árak felderítése
- Az agrárpiacok térbeli aspektusai
- A piacok térbeli karakterisztikája
- A helyi piacok és nemzetközi kereskedelem összefüggései
- Nemzetközi kereskedelem és a nemzetközi kereskedelmi modell és szabályozások
- Az agrárpiacok időbeli aspektusai
- Raktározási döntések az agrár és élelmiszeriparban
- Future piacok, a „hedge” alapjai és az opciós piacok és használatuk
- Hallgatói prezentációk;
- Vizsga

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A hallgatók önállóan az adott szakhoz kapcsolódó ágazati elemzést készítik szabadon választott, de a tantárgyfelelőssel egyeztetett témában. Követelmény egy, az oktató útmutatásai szerint elkészítendő ágazati elemzés tartalmi és formai követelményeknek megfelelő kidolgozása és határidőre történő leadása. A dolgozat leadása elektronikusan beküldve teljesíthető.

A félév elfogadásának (a félévi aláírás megszerzésének) feltételei:

- A gyakorlatok látogatása kötelező a „Tanulmányi és vizsgaszabályzat” ide vonatkozó előírásai szerint. A jelenlét folyamatosan ellenőrzésre kerül. Az aláírás feltétele a foglalkozások előírásoknak megfelelő látogatása.

- Az oktató útmutatásai szerint elkészítendő ágazati-piaci elemzés tartalmi és formai követelményeknek megfelelő kidolgozása és határidőre történő leadása. Az ágazati elemzés legfőbb tartalmi és formai követelményei a tantárgyi programhoz csatolt mellékletben található, mely kiegészül a gyakorlatvezető gyakorlatokon elhangzott előírásaival.

A leadási határidő: ..... Az ágazati-piaci elemzés tartalmi és formai követelményeknek nem megfelelő elkészítése, valamint a határidő be nem tartása a dolgozat elégtelen osztályzatát vonja maga után.

- Az ágazati-piaci elemzés szóbeli prezentációja a szorgalmi időszak utolsó gyakorlatán. Igazolt hiányzás esetén a prezentáció a gyakorlatvezető oktatóval történt egyeztetést követően pótolható. A hiányzás beszámít a félévi hiányzásba.

- Azonnali elégtelen érdemjegyet von maga után, ha a beadott elemzés nem a hallgatók saját munkájának eredménye.

Értékelés

A félév szóbeli kollokviummal zárul, mely a végső érdemjegy felét (50%-át) adja. Továbbá a gyakorlati jegy kialakításának szempontjai: Egyrészt az előadások és a saját adatgyűjtés alapján az előírásoknak megfelelően elkészített és határidőre beadott mezőgazdasági ágazati-piaci elemzés szakmai minősége, a szöveges részek szakszerűsége, valamint az abban szereplő adatok aktualitása és számszaki pontossága (30%). Másrészt az ágazati elemzés védése 15 perces prezentáció formájában (20%).

Kötelező szakirodalom:

- A tantárgy gyakorlatain elhangzott és kiadott anyagok;
- Economics of Agricultural Markets, Ronald A. Schrimper, 2001., Prentice Hall, Upper Saddle River, USA, New Jersey 07458, ISBN 0-13-775776-X
- AGRÁRGAZDASÁGI TANULMÁNYOK 2007.2. szám, szerkesztette: Varga Tibor-Tunyonyigé Nechay Veronika-Mizik Tamás, A MEZŐGAZDASÁGI ÁRKÉPZÉS ELMÉLETI ALAPJAI ÉS HAZAI GYAKORLATA Agrárgazdasági Kutató Intézet, Budapest, Zsil u. 3-5. Tel: 36-1-217-1011

Ajánlott szakirodalom:

- Stummer Ildikó, Molnár Zsuzsa, Mándi-Nagy Dániel, Isépy Anett, Módos Rita, Pájtli Péter, Thury Eszter, Németh Noémi, Wanek Zsuzsa (2011), A fontosabb termékpályák 2010. évi piaci folyamatai, Budapest, Agrárgazdasági Kutató Intézet. 86 p., ISBN: 978-9-634915-66-9, ISSN: 1418-2130
- Nábrádi A., Pupos T., Takácsné Gy.K. Üzemtan II. 2. kötet, „Szaktudás Kiadó Ház, Budapest 2008. ISBN:978-963-9736-92-4

Témakörök szerint bontott tematika	
1.	<p>Követelményrendszer ismertetése; Bevezetés és a kvantitatív mérések áttekintése;</p> <p>TE*: Ismeri a mezőgazdasági piacokkal kapcsolatos alapvető fogalmakat, megismeri a kvantitatív méréseket, azok sajátosságait és azok közötti alapvető összefüggéseket.</p>
2.	<p>Alapfogalmak; A piacok és a piacosság áttekintése;</p> <p>TE: Ismeri piacok és piacosság alapvető definícióit és a köztük lévő összefüggéseket, történeti áttekintést.</p>
3.	<p>Az agrár és élelmiszeripari tevékenységek gazdasági fontosságának mérése és az Index számok;</p> <p>TE: Ismeri az élelmiszerpiacok mérésére használt mutatószámokat, tudja értelmezni és be tudja mutatni az indexszámok használatát és a köztük lévő összefüggéseket.</p>
4.	<p>Kereslet és rugalmassági elvek és a kínálati elvek;</p> <p>TE: Ismeri az ágazati / iparági elemzés legfőbb szakmai és módszertani kérdéseit, képes különféle rugalmassági mutatókat képezni és értelmezni.</p>
5.	<p>Piaci viselkedés modellezése és az alternatív piaci szerkezetek;</p> <p>TE: Ismeri a különféle alternatív piaci szerkezeteket és képes elemzően összehasonlítani azokat, különféle szempontok alapján</p>
6.	<p>Árak felderítése;</p> <p>TE: Ismeri az árak alakulásának legfontosabb tulajdonságait és önállóan képes azok trendjét értékelni</p>
7.	<p>Az agrárpiacok térbeli aspektusai;</p> <p>TE: Ismeri az agrárpiacok térbeli aspektusait, képes bemutatni a szállítmányozással kapcsolatos alap összefüggéseket, melyek a mezőgazdasági piacok tekintetében fontosak és képes modell összefüggések feltárására és magyarázatára.</p>
8.	<p>A helyi piacok és nemzetközi kereskedelem összefüggései;</p> <p>TE: Képes bemutatni a nemzetközi piacok és kereskedelem sajátos aspektusait és a köztük fennálló összefüggéseket valamint képes megfogalmazni a helyi piacok alapvető szakmai kérdéseit és összefüggéseit.</p>
9.	<p>Az agrárpiacok időbeli aspektusai;</p> <p>TE: Képes bemutatni a raktározási döntések során felmerült kérdéseket és elemzően értékelni a raktározási döntések során felmerült mérlegelendő kérdéseket és az egyes tényezők közötti összefüggéseket.</p>
10.	<p>Future piacok, a „hedge” alapjai és az opciós piacok és használatuk;</p>

	TE: Ismeri az árutőzsde alapvető feladatait és kereskedelmi módszereit, képes azokat bemutatni és gyakorlati hasznosíthatóságukra rávilágítani.
11.	Az egyes mezőgazdasági termékpiacok jellemzői; TE: Képes bemutatni az ágazati piaci elemzés alapvető fogalmait és szerkezetét, gyakorlati hasznosíthatóságukat.
12.	Növénytermesztéshez kötődő ágazatok elemzési módszerei; TE: Képes összefüggéseiben átlátni egy növénytermesztési ágazat terv koncepció megvalósításához szükséges feladatokat. Képes bemutatni egy növénytermesztési ágazatot a tanult módszerek alkalmazásával és szóban prezentálni az ágazat főbb tendenciáit.
13.	Állattenyésztéshez kötődő ágazatok elemzési módszerei; TE: Képes összefüggéseiben átlátni egy állattenyésztési ágazat terv koncepció megvalósításához szükséges feladatokat. Képes bemutatni egy növénytermesztési ágazatot a tanult módszerek alkalmazásával és szóban prezentálni az ágazat főbb tendenciáit.
14.	Ágazati elemzés leadása; Hallgatói prezentációk; TE: A beadandó dolgozat elkészítése során egy konkrét gyakorlati példán keresztül megtapasztalja és gyakorlatot szerez egy ágazat gazdasági helyzetének bemutatásáról és az egyes ágazati összefüggések feltárásáról. A prezentáció eredményeként képes lesz a lényegkiemelésre és a legfontosabb összefüggések bemutatására. Fejlődik előadó- és vitakészsége.

*TE tanulási eredmények

Az ágazati-piaci elemzés tartalmi és formai követelményei

Az ágazati-piaci elemzés előírt felépítése, tartalmi követelményei:

Fedőlap

Tartalomjegyzék

1. Az ágazat világgazdasági jelentősége
2. Az ágazat helye az Európai Unióban
3. Az ágazat nemzetgazdasági jelentősége
4. Külkereskedelmi vonatkozások
5. Üzemméret, szervezeti keretek a vertikumban (az ágazat főbb szereplői)
6. Integrációs kapcsolatok és más ágazatokhoz való kapcsolódás
7. Piaci szabályozások
8. Árak és trendek
9. Az ágazat hozamai és jövedelmezősége
10. Kockázati tényezők az ágazatban
11. Az ágazat SWOT elemzése, kitörési pontok
12. Összefoglalás

Felhasznált irodalom

Mellékletek

Követelmény, hogy minden egyes fejezet az oktató gyakorlatokon elhangzott iránymutatásai szerint, a témának megfelelő részletettséggel kerüljön kidolgozásra. Az elemzés hiányos tartalommal történő leadása a dolgozat visszautasítását és a félévi aláírás megtagadását vonja maga után.

Az ágazati-piaci elemzés előírt formai követelményei:

- Terjedelem: legalább 15-20 oldal;
- Times New Roman, 12 betűméret, 1 (szimpla) sortáv, margó: körben 2,5 cm;
- Oldalszámolás a lap alján, középen;
- A táblázatok és ábrák szerkesztésére, valamint egyéb formai előírásokra a diplomadolgozatok formai követelményei az irányadóak;
  - A dolgozat leadása elektronikusan teljesíthető (eLearning rendszerbe feltöltve):
    - az ágazati elemzés *.pdf formátumban illetve
    - a prezentáció diaanyaga *.ppt formátumban;

A tantárgy neve:	magyarul:	Üzleti tanácsadás	Kódja:	GT_MVIL015-17
	angolul:	Business Consulting		

Felelős oktatási egység:	Vidékfejlesztési és Regionális Gazdaságtani Tanszék
--------------------------	--

Kötelező előtanulmány neve:	-	Kódja:	-
-----------------------------	---	--------	---

Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti	kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves			

Tantárgyfelelős oktató	neve:	Dr. Pető Károly	beosztása:	egyetemi tanár
------------------------	-------	------------------------	------------	-----------------------

A kurzus célja, hogy a hallgatók

A tantárgy célja, hogy bevezesse a résztvevőket a tanácsadás, ezen belül az üzleti tanácsadás világába. A tanácsadás speciális módszereket, ismereteket és képességeket kíván, a tárgy ezekből kíván ismereteket nyújtani a résztvevőknek. A kurzus során a hallgatókat megismertetjük az ismeretátadási technikák mellett azzal, hogy a pszichológiai háttértudása milyen fontos szerepet tölt be az üzleti életben.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Ismeri a szakszerű és hatékony szóbeli, írásbeli és hálózati kommunikáció módszereit és eszközeit, amelyeket a termelők, a vidékgazdaságban dolgozókkal való kommunikációban alkalmaz.

Képesség:

Képes értő, elemző módon követni a térgazdaság meghatározó hazai és nemzetközi szakirodalmát.
Képes a szakmai ismeretek szintetizálására.

Attitűd:

Együttműködési szándékkal közeledik a vidékfejlesztés összefoglaló és részletezett problémaköreinek megértéséhez és hiteles közvetítéséhez.

Autonómia és felelősség:

Felelősséget érez az agrárgazdálkodás vidéken betöltött szerepének alakulásában.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Az üzleti tanácsadás alapjai, jellemzői

Döntéstámogatás

Tanácsadási módszerek

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

tudásépítés, együttműködés, előadás, magyarázat, megbeszélés

Értékelés

az aláírás feltétele házi dolgozat elkészítése és prezentálása (legalább elégséges érdemjeggyel), a kollokvium érdemjegye

Kötelező szakirodalom:

Pelczné dr. Gáll Ildikó-Szadai Ágnes (2006): Üzleti tanácsadás alapjai, Bíbor Kiadó Bt., Miskolc

Ajánlott szakirodalom:

Nádor Éva (2007): Az üzleti tanácsadás marketingje, Akadémiai Kiadó Zrt, Budapest

Mick Cope (2007): A coaching módszertana, Manager Könyvkiadó Kft., Budapest

Heti bontott tematika	
1.	<p>Az üzleti tanácsadás alapjai</p> <p>TE</p> <p>Az üzleti tanácsadás területei, tudás-intenzív szolgáltatások jellemzői</p> <p>TE</p> <p>Az üzleti tanácsadás főbb jellemzői és szerepe a hazai gazdaságban</p> <p>TE</p> <p>Az üzleti tanácsadás igénybevételének okai, tanácsadóktól elvárt jellemzők</p> <p>TE</p> <p>Az üzleti tanácsadás típusai</p> <p>TE</p> <p>Az üzleti tanácsadás pszichológiája, coaching</p> <p>TE</p> <p>Döntéstámogatás, Válság-előrejelzés</p> <p>TE</p> <p>A vállalkozások reorganizációja</p> <p>TE</p> <p>Az üzleti tanácsadás folyamata, Környezetelemzési modellek</p> <p>TE</p> <p>Egyéni tanácsadási módszerek</p> <p>TE</p> <p>Csoportos tanácsadási módszerek</p> <p>TE</p>
2.	<p>A hallgatói házi dolgozatok és prezentációk értékelése, gyakorlat</p> <p>TE</p>

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Termelés-gazdaságtan				Kódja:	GT_MVIL023-17	
	angolul:	Production and Operation Management						
Felelős oktatási egység:		DE-GTK, Gazdálkodástudományi Intézet, Vállalatgazdaságtani és Vállalkozásfejlesztés Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Gabnai Zoltán			beosztása:	adjunktus	
A kurzus célja,								
Megismertetni a hallgatókat a vállalati erőforrások, valamint a termelő- és szolgáltató-rendszerek hatékony működtetésének módszereivel, az előrejelzés és gazdasági értékelés speciális eszközeivel, felkészíteni őket ezen eljárások gyakorlati alkalmazására.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
Ismeri a vidékfejlesztés és a vele szorosan összefüggő területek (természettudományi, közgazdasági, jogi), gazdasági rendszerek működésének hatékonyságát korlátozó tényezőket.								
<i>Képesség:</i>								
Képes értő, elemző módon követni a térgazdaság meghatározó hazai és nemzetközi szakirodalmát.								
Képes korszerű informatikai eszközök alkalmazására, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.								
<i>Attitűd:</i>								
Nyitott és fogékony a korszerű és innovatív eljárások megismerésére és gyakorlati alkalmazására, a térgazdaság paradigmaváltozásaira.								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
Felelősséget érez az agrárgazdálkodás vidéken betöltött szerepének alakulásában.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
Termelés-gazdaságtani alapfogalmak, termelési rendszerek, aggregált tervezés (LP), kapacitás-tervezés, fedezeti pont elemzés, készlet-gazdálkodás, JIT filozófia, telephely-elméletek, klaszterek, globalizáció, regionális gazdaságirányítási modellek								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
A kapcsolódó ismeretanyag elsajátítása mellett kiselőadás tartása, önálló esettanulmány elkészítése								
Értékelés								
A levelező tagozatos hallgatóknak a tárgyat a vizsgaidőszakban van lehetőségük teljesíteni, a TVSZ-nek megfelelő feltételek szerint.								
<i>Érdemjegyek:</i>								
<ul style="list-style-type: none"> • 0-59% elégtelen (1) • 60-69% elégséges (2) • 70-79% közepes (3) • 80-89% jó (4) • 90-100% jeles (5) 								
Kötelező szakirodalom:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. Romhányi Gábor: Termelésmenedzsment. BMGE, Menedzsment és Vállalatgazdaságtan Tanszék, Budapest, 2007 2. Pupos Tibor et al: Termelés- és szolgáltatás menedzsment. Pannon Egyetem, Georgikon Kar, Keszthely, 2011 3. Az előadások anyagai 								
Ajánlott szakirodalom:								
1. Miklóssy Endre: A regionális tervezés alapjai. Agroinform Kiadóház, Budapest, 2000								

Levelezős képzés

Heti bontott tematika (10 óra/alkalom, 1 alkalom)	
1.	Alapfogalmak, termelési rendszerek, aggregált tervezés (LP), kapacitás-tervezés, fedezeti pont elemzés, készlet-gazdálkodás, JIT filozófia, szezonáltság, termelési tényezők piaci helyzete, versenyképesség, gazdaságirányítási modellek, telephely-elméletek, klaszterek TE: Fogalmak, célok és funkció megismerése, aggregált tervezés fejlődésének és jelentőségének, alkalmazási lehetőségeinek megismerése; kalkulációk, eljárások, valamint azok felhasználási lehetőségei; a fedezeti pont elemzés, illetve a JIT jelentősége és alkalmazása, szezonáltság a vidék- és agrárgazdaságban, termelési tényezők sajátosságai; különböző korszakok telephely-elméletei és sajátosságaik, klaszterek funkciója és jelentősége napjainkban; konzultáció, majd prezentációk, zárthelyi dolgozat megírása

A tantárgy neve:		magyarul:		Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana		Kódja:	GT_MVIL008-17	
		angolul:		Economics of agriculture sectors				
Felelős oktatási egység:				Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar Gazdálkodástudományi Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-		Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti	-	Heti	-	Kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Kovács Krisztián	beosztása:	egyetemi adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy megalapozza a hallgatók ismereteit a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működésének sajátosságaival és mechanizmusával, továbbá a hallgatók elsajátítsák az ágazati-ökonómiai elemzések adatgyűjtési, -feldolgozási és elemzési módszertanát. A tárgy alapvető oktatási célkitűzése, hogy a hallgatók elsajátítsák mindazon ismereteket, melyek egy mezőgazdasági vállalkozásánál az ágazati kalkulációk, költség-haszon elemzések elvégzéséhez, valamint az eredmények kiértékeléséhez, és az önálló vezetői döntéshozatalhoz szükségesek.</p>								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.

- Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.

- Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.

- Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.

- Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.

Képesség:

- Képes a vidékfejlesztés és az agráriumban területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.

- Képes a vidékfejlesztés, az agráriumban és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.

- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.

Attitűd:

- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére.

- Befogadó mások véleménye, a vidékfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.

- Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.

Autonómia és felelősség:

- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal.

- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.

- Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.

- Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A kurzus célja, hogy megalapozza a hallgatók ismereteit a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működésének sajátosságaival és mechanizmusával, továbbá a hallgatók elsajátítsák az ágazati-ökonómiai elemzések adatgyűjtési, -feldolgozási és elemzési módszertanát. A tárgy alapvető oktatási célkitűzése, hogy a hallgatók elsajátítsák mindazon ismereteket, melyek egy mezőgazdasági vállalkozásánál az ágazati kalkulációk, költség-haszon elemzések elvégzéséhez, valamint az eredmények kiértékeléséhez, és az önálló vezetői döntéshozatalhoz szükségesek.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások keretében kerül sor az elméleti ismeretek elsajátítására, különös tekintettel azok logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapoz, mely minden egyes oktatott témakör esetében azonos szerkezetben épül fel a könnyebb tanulhatóság végett. A ppt előadásanyagot elektronikus jegyzet/tankönyv egészíti ki.

A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és részben otthoni foglalkozás keretében, önállóan elkészítendő kalkulációs feladatok szervesen hozzájárulnak az üzemtani alapismeretek elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Heti bontott tematika (előadások)	
1.	Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa.
	TE* A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa, törvényszerűségei
2.	Üzemtani tervezés és elemzés
	TE: Az ágazati tervezés és elemzés alapjainak ismerete és gyakorlati hasznosíthatósága
3.	Gabona ágazat (búza, kukorica, árpa, zab, tritikálé) ökonómiája
	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
4.	Olajos- és fehérje növények (repce, napraforgó, szója, borsó) ökonómiája
	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
5.	Ipari növények (burgonya, cukorrépa) ökonómiája
	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
6.	Zöldség-gyümölcs és bor ágazat ökonómiája
	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
7.	Tej ágazat ökonómiája
	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
8.	Marhahústermelés gazdaságtana
	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
9.	Sertés ágazat ökonómiája
	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
10.	Baromfi-hús és tojás előállítás ökonómiai kérdései
	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
11.	Juh és kecske ágazat ökonómiája

	TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
12.	Házi dolgozat prezentációja és értékelése
	TE: Az adott ágazat önálló elemzése és értékelése
13.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

A gyakorlatok párhuzamosan követik az előadások anyagát.

Gyakorlatok tematikája

Hét	Téma
1-2.	Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismételése
3-4.	A gyakorlatokon megoldandó komplex szántóföldi növénytermesztési példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
5-6.	Az adatfeldolgozás módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
7-8.	Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a komplex szántóföldi növénytermesztési példafeladat mintáján.
9-10.	A gyakorlatokon megoldandó komplex állattenyésztési példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
11-12.	Az adatfeldolgozás módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
13-14.	Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a komplex állattenyésztési példafeladat mintáján.

A tantárgy neve:	magyarul:	Alternatív gazdálkodás				Kódja:	GT_MVIL016-17	
	angolul:	Alternative Management						
Felelős oktatási egység:		DE GTK Gazdálkodástudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof. Dr. Bai Attila			beosztása:	egyetemi tanár	
A kurzus célja,:								
Megismertetni a hallgatókat a hagyományos élelmiszer-, illetve takarmány-előállításokon kívüli növénytermesztési lehetőségekkel. Bemutatni a legfontosabb energetikai, valamint talajerő-gazdálkodásban szerepet játszó speciális növények termesztés-technológiáját, ökonomiai jellemzőit, valamint egyéb kapcsolódó tevékenységekben (erdőgazdálkodás, tüzeléstechnika, szennyvíz-ártalmatlanítás) rejlő lehetőségeket. Nagy hangsúlyt fektetünk a vertikális és komplex szemléletmód, valamint az üzemtervezés készségszintű alkalmazására.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
Ismeri a vidékfejlesztés és a vele szorosan összefüggő területek (természettudományi, közgazdasági, jogi) gazdasági rendszerek működésének hatékonyságát korlátozó tényezőket.								
Ismeri a vidékfejlesztés környezet- és természetvédelmi aspektusait.								
<i>Képesség:</i>								
Képes a szakmai ismeretek szintetizálására.								
Képes a szakmai tevékenységével kapcsolatos jogszabályok önálló értelmezésére és alkalmazására.								
Képes szakterületén magyarul és idegen nyelven írásban és szóban megnyilvánulni, vitában részt venni.								
<i>Attitűd:</i>								
Nyitott és fogékony a korszerű és innovatív eljárások megismerésére és gyakorlati alkalmazására, a térgazdaság paradigmaváltozásaira.								
Elkötelezett a környezetvédelem, a természetvédelem, az emberi egészség és a fenntartható vidékgazdaság iránt.								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
Felelősséget érez az agrárgazdálkodás vidéken betöltött szerepének alakulásában.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
Alternatív gazdálkodási lehetőségek, biomassa, energianövények általános jellemzése, kapcsolódásuk a vidékfejlesztéshez								
Biomassa-energetikai eljárások (közvetlen eltüzelés, tömörítvények, biogáz, bio-üzemanyagok)								
Fásszárú és lágyszárú energianövények, energetikai fajták, melléktermékek								
A gazdasági értékelés szempontjai, biomassa-energetikai üzemek tervezése								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Előadások modern infokommunikációs eszközök felhasználásával.								
Interaktív, elektronikus tananyag az E-learning programban. Lehetőség konzultációra.								
Értékelés								
A félévvégi aláírás feltétele a gyakorlatok látogatása a TVSZ előírásainak megfelelően. Ezt követően a hallgatók teljesítményének értékelése a vizsgaidőszakban írásbeli kollokvium, vagy e-learning-en történő számonkérés formájában történik. A vizsga sikeres teljesítéséhez legalább a maximális pontszám 50%-a szükséges. A ponthatárok:								
0-49%: elégtelen (1)								
50-59%: elégséges (2)								
60-69%: közepes (3)								
70-79%: jó (4)								
80-100%: jeles (5)								

Az előadások és gyakorlatok anyaga folyamatosan felkerül az e-Learning rendszerbe. Az e-Learning rendszerbe feltett tananyagokat csak saját tanulásuk során használhatják fel, azokat a szerzői jogok és a GDPR rendelkezései egyaránt védik!

Kötelező szakirodalom:

1. Bai A. (szerk.): A biomassza felhasználása (1. és 2. kiadás). Szakkönyv. Társszerzők: Dr. Lakner Zoltán, Dr. Marosvölgyi Béla, Dr. Nábrádi András. Szaktudás Kiadó Ház. ISBN 963 9422 46 0. Budapest, 2002. (2008) pp. 1-230.
2. Nábrádi András - Bai Attila (szerk.): Mezőgazdasági és energetikai ökonómiai ismeretek. Jegyzet. 6. fejezet. Center Print Nyomda, 2018.
3. az előadások diaanyaga

Ajánlott szakirodalom:

1. Bai A.: Újabb generációs bio-üzemanyagok perspektívái. Magyar Tudomány. Az MTA folyóirata. HU ISSN 0025 0325. Kiadó: Akaprint Kft, Budapest. 171. évf, 7. szám, 2011 július, pp. 861-871.
2. Bai A. (szerk.): A biogáz. Szakkönyv. Társszerzők: Bagi Z., Dr. v. Bartha I., Dr. Fenyvesi L., Hódi J., Dr. Kovács K., Mátyás L., Mogyorósi P. Dr. Petis M. Száz Magyar Falu Könyvesháza Kht . ISBN 978 963 7024 30 6. Budapest, 2007. pp. 1-284
3. Erika Kurucz, Miklós G. Fári, Gabriella Antal, Zoltán Gabnai, József Popp, Attila Bai,: Opportunities for the production and economics of Virginia fanpetals (*Sida hermaphrodita*), *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, Volume 90, 2018, Pages 824-834, ISSN 1364-0321, <https://doi.org/10.1016/j.rser.2018.04.007>. (<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1364032118302156>)
4. Nagy, Dávid; Balogh, Péter*; Gabnai, Zoltán; Popp, József; Oláh, Judit; Bai, Attila: Economic Analysis of Pellet Production in Co-Digestion Biogas Plants. *Energies* 2018, 11, 1135; doi:10.3390/en11051135. ISSN 1996-1073, <http://www.mdpi.com/1996-1073/11/5/1135>
5. Attila Bai, József Popp, Károly Pető, Irén Szőke, Mónika Harangi-Rákos*, and Zoltán Gabnai: The Significance of Forests and Algae in CO2 Balance: A Hungarian Case Study. *Sustainability* 2017, 9, 857-880; doi:10.3390/su9050857
6. P Balogh, A Bai, J Popp, L Huzsvai, P Jobbágy Internet-orientated Hungarian car drivers' knowledge and attitudes towards biofuels *RENEWABLE AND SUSTAINABLE ENERGY REVIEWS* 48:pp. 17-26. (2015)
7. Bai A., Stündl L., Bársony P., Jobbágy P., Herpergel Z., Fehér M., Vaszkó G.: Algae production on pig sludge. *AGRONOMY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT*. ISSN: 1774-0746 (print version) ISSN: 1773-0155 (electronic version) DOI: 10.1007/s13593-011-0077-2, 2012, pp. 611-618.
8. A. Bai, E. Durkó, K. Tar, J. B. Tóth, I. Lázár, L. Kapocska, A. Kircsi, B. Bartók, R. Vass, J. Péntes, T. Tóth: Social and economic possibilities for the energy utilization of fitomass in the valley of the river Hernád. *RENEWABLE ENERGY*, Volume 85, doi:10.1016/j.renene.2015.06.069 ISSN: 0960-1481, January 2016, Pages 777–789
9. Torjai L., Nagy J., Bai A.: Decision hierarchy, competitive priorities and indicators in large-scale „herbaceous biomass to energy” supply chains. *BIOMASS & BIOENERGY* (ISSN: 0961-9534) (eISSN: 1873-2909) Vol. 80: doi:10.1016/j.biombioe.2015.06.013 September 2015, pp. 321-329.
10. Attila Bai, Péter Jobbágy, Ferenc Farkas, József Popp, Gábor Grasselli, János Szendrei, Péter Balogh, Technical and environmental effects of biodiesel use in local public transport, *TRANSPORTATION RESEARCH PART D: TRANSPORT AND ENVIRONMENT*, Volume 47, August 2016, Pages 323-335, ISSN 1361-9209, <http://dx.doi.org/10.1016/j.trd.2016.06.009>.
11. József Popp; Mónika Harangi-Rákos; Zoltán Gabnai; Péter Balogh; Gabriella Antal; Attila Bai: Biofuels and Their Co-Products as Livestock Feed: Global Economic and Environmental Implications *MOLECULES* (ISSN: 1420-3049) 21: (3) Paper 285. 26 p. (2016)

Internet: www.aki.gov.hu, www.zoldtech.hu, www.biogas.hu, www.epure.org, www.ebb-eu.org, www.aebiom.org, www.meh.hu, www.oilgae.com, www.iea.org, www.energia.lap.hu, www.biomassza.lap.hu, www.energiaklub.hu, www.bloomberg.com, www.eurobserv-er.org

Órákra bontott tematika	
1-10	Követelményrendszer ismertetése, alternatív gazdálkodási lehetőségek, biomassza, energianövények általános jellemzése, kapcsolódásuk a vidékfejlesztéshez, általános energetikai kérdések, bio-energetikai eljárások (közvetlen eltüzelés, biogáz, bio-üzemanyagok) TE: Bio-energetikai eljárások gazdasági értékelése
11-15.	A gazdasági értékelés általános elemei, üzemtervezés Erdőgazdálkodás, fásszárú energetikai ültetvények (akác, fűz, nyár), konzultáció Lágyszárú energia-ültetvények, hagyományos növények energetikai célú termesztése (energetikai fajták), konzultáció Algatermesztés, konzultáció, zöldtrágya-növények, melléktermékek energetikai hasznosítása TE: Energianövények gazdasági értékelése, üzemtervezés végrehajtása

TÉTELSOR

1. Alternatív gazdálkodási módok, ezek jellemzői
2. A bioenergetikai eljárások jelentősége, általános jellemzői.
3. A bioenergetikai eljárások gazdasági értékelésének általános szempontjai
4. Közvetlen eltüzelés
5. Bio-tömörítvények
6. Biogáz
7. Bio-hajtóanyagok
8. Erdőgazdálkodás
9. Fásszárú energetikai ültetvények (akác, fűz, nyár)
10. Lágyszárú energia-ültetvények
11. Hagyományos növények energetikai célú termesztése, energetikai fajták (kukorica, napraforgó, repce).
12. Az algatermesztés értékelése
13. A melléktermékek értékelése
14. Biofűtőművek tervezése
15. Bioerőművek tervezése
16. Biogázüzemek tervezése
17. Biodízel-üzemek tervezése
18. Bioetanol-üzemek tervezése

A tantárgy neve:		magyarul:	Élelmiszerlánc-biztonsági ismeretek			Kódja:	GT_MVIL026-17	
		angolul:	Food chain safety knowledge					
Felelős oktatási egység:		DE GTK Alkalmazott Informatika és Logisztika Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-			Kódja:	-		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Felföldi János		beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
A kurzus célja az élelmiszerlánc-biztonság szerepének és szakmai ismereteinek elsajátítása. Ezek az ismeretek segítenek számukra a jövőbeli specifikus tanfolyamokon és a gyakorlatban is.								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Alapvető fogalmak ismerete és helyes használata. A szakterületet jellemző folyamatok ismerete és felismerése. Birtokában van a legalapvetőbb élelmiszerlánc-biztonsági kérdések körüljárásához szükséges információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve probléma-megoldási módszereknek. Kapcsolódik mindehhez az aktuális digitális eszközök alkalmazásának állapota, főbb jellemzőinek ismerete.

Képesség:

Elméleti, fogalmi és módszertani ismeretei felhasználásával a feladatának ellátásához szükséges tényeket, adatokat összegyűjti, rendszerezi; egyszerűbb oksági összefüggéseket feltár és következtetéseket von le. Képesek lesznek vertikális rendszerekben gondolkodni, azok kapcsolódását és egymásra épülését felvázolni.

Attitűd:

A hallgató olyan attitűdfejlődésen menjen keresztül, ami pozitív hozzáállást alakít ki egy lánc biztonsági követelményeivel kapcsolatban. A hallgatóság sikerként értékeli, hogy képes az ismeretek alkalmazására, kombinálására. Értékelvárásokat tud kifejezni és ehhez hasonlítani saját munkáját. Törekedni fog tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére.

Autonómia és felelősség:

A tárgy fejleszti a hallgató logikai képességét, összefüggés értelmező képességét, ami fejleszti az autonóm felelősségvállaló képességet. A hallgató képes lesz autonóm módon értékelni szakmai környezetét, feladatait. Növekszik objektív döntési autonómia képessége is. Megérti a felelősség vállalás szükségességét munkájáért, döntéseiért. Fel tudja mérni, hogy képes-e egy rá bízott feladatot elvégezni. Ugyanakkor munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A kapcsolódó üzleti információs rendszerek felépítése, annak IKT háttere az agrár-üzleti vállalkozásban, az élelmiszer-biztonság elmélete és gyakorlata, az élelmiszer-biztonság mögött álló technológia és információs rendszereket. A kurzus elsősorban alkalmazási és alkalmazott elmélet-orientált.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A hallgatók elméleti ismereteket szereznek az előadásokon. Ezekhez kapcsolódó feladatokat oldanak meg és dolgoznak ki otthon, amiből rövid előadásokat tartanak a félév során.

Értékelés

A hallgatók írásbeli vizsgával szerzik meg a tantárgyi jegyet.

Kötelező szakirodalom:

NÉBIH honlapja, aktualitások, általános érvényű változások.

Kádár Róbertné: Élelmiszerbiztonság Herman Ottó Intézet, Veszprém, 2010 220 oldal · ISBN: 9786939675780

Motarjemi Y., Lelieveld H. (Eds.) Food Safety Management, A Practical Guide for the Food Industry, 2013 ISBN: 9780123815040

Ajánlott szakirodalom:

P.A. Luning, F. Devlieghere and R. Verhé: Safety in the agri-food chain, Wageningen Academic 2006. ISBN: 978-90-7699-877-0Ajánlott szakirodalom

Food Safety Handbook (A Practical Guide for Building a Robust Food Safety Management System) Washington, DC: World Bank 2020 ISBN13 (EAN): 9781464815485

Heti bontott tematika	
1.	Bevezetés az élelmiszerbiztonságba, a legfontosabb veszélyek elemzése
	LO *: Az élelmiszerbiztonság alapvető elméleti háttere.
2.	Élelmiszer-biztonsági alapok
	LO: Információs követelmény
3.	Élelmiszer címkék
	LO: Élelmiszer-címke típusok
4.	Élelmiszer-adalékok
	LO: Élelmiszer-adalékanyagok ismerete
5.	A biztonság irányítása az ellátási láncban
	LO: A biztonság irányítása az ellátási láncban
6.	Az élelmiszer-minőség elvei és rendszerei
	LO: Az élelmiszer-minőségirányítási rendszerek
7.	Fogyasztói és élelmiszerbiztonság, élelmiszer-címkézés
	LO: A fogyasztói élelmiszer-biztonsági követelmény
8.	Nyomonkövethetőség és azonosítás az élelmiszer-ellátási láncban
	LO: A nyomonkövethetőség háttere
9.	Az élelmiszerbiztonságot támogató minőségirányítási rendszerek (HACCP, 178/2002, ISO22000, EFSIS, BRC, IFS)
	LO: Élelmiszer-biztonsági minőségirányítási rendszerek
10.	Gazdaságoktól asztalig terjedő kockázatelemzés és HACCP
	LO: HACCP
11.	Az élelmiszerbiztonság szabályozása az Európai Unióban
	LO: Az EU élelmiszer-biztonsági rendelete
12.	Hivatalos adatbázisok az élelmiszer-biztonság területén
	LO: Adatbázisok az élelmiszer-biztonság területén
13.	Mobil és érzékelő technológia az élelmiszerlánc biztonságában
	LO: Mobil és érzékelő technológia az élelmiszer-biztonság területén
14.	A hallgatói projekt munka bemutatása
	LO: Független gyakorlati problémamegoldás, feladat bemutatása

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés				Kódja:	GT_MVIL017-17	
	angolul:	Local economic development						
Felelős oktatási egység:		Gazdálkodástudományi Intézet, Vállalatgazdaságtani és Vállalkozásfejlesztés Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti	-	Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Posta László			beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés lényegét, jelentését, valamint jellemzőit és járulékos hasznait. Ismerjék meg a helyi gazdaságfejlesztés eszközeit, a területfejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés kapcsolatát. Foglalkozunk azzal, hogy mit jelent a helyi gazdaságfejlesztés itthon és nemzetközi viszonylatban. Áttekintjük a helyi gazdaságfejlesztés (LED) stratégiai tervezésének szakaszait. Részletesen foglalkozunk az egyes szakaszokkal, és a stratégiai terv kidolgozásával.</p>								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Részletesen ismeri - hazai és nemzetközi relációban egyaránt - a vidékfejlesztési szakterület tevékenység-rendszerének tervezési, megvalósítási, végrehajtási módszereit, szabályait és a kapcsolódó sajátosságokat, különösen az agrárinformációs csatornákra. Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket. Ismeri a team- és projektmunka sajátosságait, rendelkezik vezetői ismeretekkel, vidékfejlesztési programok menedzselési technikáival, településfejlesztési módszerekkel. Digitális kompetenciája a tananyagokkal fejlesztésre kerül.

Képesség:

Képes eligazodni és szakmailag megalapozott véleményt alkotni az agrár- és vidékgazdasághoz kapcsolódó hazai és nemzetközi gazdaságpolitikai, valamint társadalmi eseményekkel kapcsolatban. Képes team vagy projekt kialakítására, irányítására. Az agrár- és vidékgazdaságra vonatkozó elemzéseit képes ágazatokon átívelően, összefüggéseiben, komplexen megfogalmazni és értékelni.

Attitűd:

Nyitott és fogékony a korszerű és innovatív eljárások megismerésére és gyakorlati alkalmazására, a térgazdaság paradigmaváltozásaira. Fogékony a hatékony megoldást jelentő vidékfejlesztési módszerek és eszközök alkalmazására. Együttműködési szándékkal közeledik a vidékfejlesztés összefoglaló és részletezett problémaköreinek megértéséhez és hiteles közvetítéséhez.

Autonómia és felelősség:

Felelősséget érez az agrárgazdálkodás vidéken betöltött szerepének alakulásában. Gyakorlati tapasztalatai birtokában önállóan dönt meghatározott tervezési munkafolyamatok megvalósítási módjában, időzítését illetően. Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, irányítására. Digitális kompetenciája fejlődik.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A kurzus főbb témakörei közé tartoznak: a helyi gazdaság fogalma, tartalma, a helyi gazdaságfejlesztés jellemzői, a beavatkozások csoportosítása, hazai és nemzetközi megítélése. A helyi gazdaságfejlesztés gyakorlati megvalósításának példái közt szerepel a helyi pénz bevezetése, helyi termékek előállítása. A vállalkozások helyi fejlesztésének eszközei, a szociális gazdaság, valamint a helyi gazdaságfejlesztési stratégia tervezése szintén fontos szerepet kap a kurzus oktatásában.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A tantárgy oktatása előadások keretében zajlik, aminek során projektort veszünk igénybe. A tananyagokat digitális formában is megkapják.

Értékelés

A félév végén a hallgatók zárthelyi dolgozat formájában adnak számot tudásukról, valamint a témához kapcsolódóan önálló esettanulmányt készítenek, amik eredményeként kollokviumi jegyet kapnak.

Kötelező szakirodalom:

1. Helyi gazdaságfejlesztés – ötletadó megoldások, jó gyakorlatok Területfejlesztési füzetek 2. NFM, NGM, VÁTI Nonprofit Kft. Budapest, 2010. 1 – 187.p.
2. Az előadások során elhangzó, folyamatosan aktualizált tananyag

Ajánlott szakirodalom:

1. Gwen Swinburn – Soraya Goga – Fergus Murphy: A helyi gazdaságfejlesztés kézikönyve Világbanki kiadvány, Bertelsmann Stiftung, 2004. 1 – 92.p.
2. Understanding Your Local Economy – A Resource Guide for Cities The Cities Alliance, 2007. Washington D.C., USA 1 – 148.p.

Részletes tematika

A helyi gazdaságfejlesztés jelentése, a helyi gazdaság lényege.

A helyi gazdaságfejlesztés jellemzői, járulékos hasznai, eszközei

A helyi gazdaságfejlesztési beavatkozások csoportosítása

A területfejlesztés, vidékfejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés kapcsolata

A helyi gazdaságfejlesztés hazai és nemzetközi megítélése

Jó gyakorlatok a helyi gazdaságfejlesztésben (helyi termékek, helyi pénz, helyi energia)

Vállalkozások helyi fejlesztése, ennek eszközei

Szociális gazdaság és jellemzői

A LED stratégiai tervezés szakaszai, az egyes szakaszok jellemzői

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrárpolitikai programok elemzése				Kódja:	GT_MVIL021-17	
	angolul:	Analysis of Agricultural Programs						
Felelős oktatási egység:		DE-GTK Vidékfejlesztési és Regionális Gazdaságtani Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:					Kódja:			
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató			neve:	Dr. Szenderák János		beosztása:	adjunktus	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék az alapvető agrárpolitikákat és programokat, illetve azokat a globális tényezőket, amelyek formálják ezeket. Ezeket a problémákat az ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok (Sustainable Development Goals, SDGs) keresztül tárgyaljuk.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i> A hallgatók megismerik az alapvető ötleteket és elméleteket a közgazdaságtanból, amelyek a mezőgazdasági politikákhoz kapcsolódnak. A hallgatók megismerik azokat a globális tényezőket és problémákat, amelyekre választ próbál adni az agrárpolitika.								
<i>Képesség:</i> A félév végére a hallgatók képesek lesznek önálló adatelemzést végezni és értelmezni annak eredményeit. A hallgató képes lesz megismerni és megérteni a globális gazdaság változásait.								
<i>Attitűd:</i> A hallgatók a tantárgyi ismereteik segítségével hatékonyabb információ feldolgozásra és felelősségteljesebb döntéshozatalra lesznek képesek.								
<i>Autonómia és felelősség:</i> A hallgatók önállóan is képesek lesznek a tudományos elemzések értelmezésére és pontos adatelemzésre.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A kurzus bevezetést nyújt a modern agrárpolitikai programokba, különösen azokba a problémákba, amelyek az agrárpolitikát formálják.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
A kurzus során a hallgatók az előadás anyagokban prezentált problémákon túl hetente megismernek egy releváns szócikket, amelyet közösen dolgoznak fel.								
Értékelés								
A kurzus értékelése során a hallgatóknak legalább 60%-ot kell elérniük a vizsgán.								
Kötelező szakirodalom:								
- Előadás jegyzet és szócikkek								
Ajánlott szakirodalom:								
- ENSZ, FAO, UN, WRI és IFPRI tanulmányok								

Heti bontott tematika	
1.	Az agrárpolitika közgazdaságtana TE: Az agrárpolitika szerepe és célja
2.	A szegénység közgazdaságtana TE: A szegénység és annak kezelése
3.	A népességnövekedés következményei TE: A népességnövekedés agrárpolitikai következményei
4.	Az élelmiszerfogyasztás a fejlődő és a fejlett világban TE: Az élelmiszerfogyasztás eltérései
5.	Az élelmiszerfogyasztás környezetterhelése I. TE: Az élelmiszerfogyasztás környezetterhelése
6.	Az élelmiszerfogyasztás környezetterhelése II. TE: Az élelmiszerfogyasztás környezetterhelése
7.	Az állati és a növényi alapú táplálkozás környezetterhelése TE: A növényi alapú táplálkozás lehetséges jövőbeli szerepe
8.	Az élelmiszerlánc kihívásai TE: mikroműanyag szennyezés és az élelmiszeripar
9.	Klímaváltozás I. TE: A klímaváltozás okai
10.	Klímaváltozás II. TE: A klímaváltozás következményei
11.	Klímaváltozás III. TE: Klímaváltozás és a mezőgazdaság
12.	A globális víz helyzet TE: Az ivóvízkészlet helyzete
13.	A jövő kihívásai TE: Mi várható 2050-ig?
14.	Összefoglalás TE: A félév összefoglalása

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidékbiztonsági ismeretek				Kódja:	GT_MVIL027-17	
	angolul:	Rural security						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztési és Regionális Gazdaságtani Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Horváth Péter		beosztása:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>a települések vonatkozásában fellelhető kockázatokat, a vidékbiztonságot veszélyeztető lehetséges emberi, természeti tényezőket, bűnmegelőzési eljárások alkalmazását, együttműködési lehetőségeket a rendészeti szervekkel.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i></p> <p>Ismeri a biztonsági alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a vidékbiztonságban résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.</p> <p><i>Képesség:</i></p> <p>Képes a vidékbiztonság területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p> <p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott a vidékbiztonság és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére. - A vidékbiztonsági kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a vidékbiztonság, regionális, nemzeti és európai értékei iránt. <p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <p>Vidékbiztonság vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.</p> <p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a vidékbiztonság komplex rendszerével, az alapfogalmakkal, valamint Magyarország biztonsági környezetét, biztonságát fenyegető kihívásokkal. A</p>								

kurzus elmélyíti az ismereteket, a személy- és vagyonvédelmet, rendvédelmi szervek és civil cégek, szervezetek együttműködését, rizikó analízist érintő kérdésekben.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A képzés során előadások kerülnek megtartásra. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, szemléltetés, vita.

Értékelés

- Írásbeli vizsga

Kötelező szakirodalom:

- Az előadások ppt anyagai
- **Hornyacsek J.:** (2009): Polgári védelmi alapismeretek 1. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemi Könyvkiadó, 188 p., 5-30. p., ISBN: 978-963-7060-66-3
- **Hornyacsek J.:** (2011): A települési védelmi képességek a katasztrófa-kihívások tükrében, a települések katasztrófa-elhárítási feladatai, a végrehajtáshoz szükséges helyi védelmi képesség alapvető területei, azok kialakításának folyamata. „Biztonságunk érdekében” Oktatási- és Tanácsadó Tudományos Egyesület Budapest, 195.p. 25-32. p. ISBN: 978-963-08-2606-8

Ajánlott szakirodalom:

- **Ürmösi K.:** (2013): A biztonság, biztonság fogalma. Hadtudományi Szemle. Vol. 6. No. 4. 147-156. p., ISSN: 2060-0437
- **Szász J.:** (2000): A katasztrófák típusai, in: Szerk.: Dr. Hornyacsek Júlia: Felkészítő könyve, BM OKF, Budapest.

	Előadás
1. alkalom	A biztonság értelmezése, Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások
	A tulajdonviszonyok változásának hatása a személy- és vagyonvédelmi tevékenység fejlődésére, a személy- és vagyonvédelmi tevékenység
	A személy- és vagyonvédelmi tevékenység helye, szerepe a polgári biztonságvédelem rendszerében
	Rendvédelmi szervek és civil cégek, szervezetek együttműködése.
	Terrorista műveletek felépítése – Modus Operandi
	Eset tanulmányok – kihívások és válaszok a civil szektorban
	A vezető tervezési, szervezési és irányítási feladatok egy meghatározott objektum, vagy létesítmény védelme során
	A védett létesítményben felhalmozott érték és az objektum veszélyeztetettségének szerepe az optimális biztonsági szint meghatározása érdekében
	Rizikó analízis és FPF
	Krízis Management Üzlet folytonosság – kihívások és válaszok I.
	Krízis Management Üzlet folytonosság – kihívások és válaszok II.
	Raktárak, logisztikai központok, ipari létesítmények biztonságvédelme érdekében alkalmazott erők, eszközök és módszerek

A tantárgy neve:		magyarul:	Közösségfejlesztés			Kódja:	GT_MVIL101-17	
		angolul:	Community development					
Felelős oktatási egység:		DE GTK Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		--			Kódja:			
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	Kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof. Dr. Rákos Mónika			beosztás:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy</p> <p>a hallgatók előadások során és saját megfigyeléseken keresztül elmélyítsék a közösség és a társadalmi együttműködés fontosságát, a rendszerben való gondolkodást. Megértse az egyén szerepét, lehetőségeit a közösség fejlesztésében.</p>								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét.
- Tisztában van azzal, hogy a primer szektorban előállított termékek az élelmiszerlánc részét képezik, ezzel kapcsolatban tudja és érti az élelmiszerlánc-biztonság alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait.
- Tisztában van a K+F+I tevékenység betöltött szerepével.
- Rendelkezik az ágazatok problémáinak azonosításához szükséges ismeretekkel és a releváns információgyűjtés, elemzés és problémamegoldás módszereivel.

Képesség:

- Képes a vidékfejlesztés tevékenységrendszerének meghatározására, megtervezésére, megszervezésére.
- Képes team vagy projekt kialakítására, irányítására.
- Képes szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
- Képes az egyes ágazati szakmai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során.
- Képes az agrárgazdaság szereplőinek viselkedését, az agrárium intézményi hátterének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni.
- Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására.

Attitűd:

- Ismeri és vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek a térgazdaság sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják Együttműködési szándékkal közeledik a vidékfejlesztés összefoglaló és részletezett problémaköreinek megértéséhez és hiteles közvetítéséhez.
- Nyitott mások eltérő véleményére, ha azok szakmai indokokkal kellően alátámasztottak.
- Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.

Autonómia és felelősség:

- Végiggondolja és képviseli a vidékgazdaság etikai kérdéseit.
- Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a közösségfejlesztés kiemelkedő szerepét. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét.

Csányi Vilmos (2012) véleménye szerint, ha az együttműködés kultúráját sikerül kialakítani, és lesz néhány generáció, amely ezen szocializálódik, akkor nagyon jól működő „nemzetté”, kulturális közösségé alakulhat az Európai Unió. Megérteni és felismerni az egyén szerepét a közösségfejlesztésben. Körbejárni a közösségfejlesztés legfontosabb elméletei, módszertani kérdéseit, melyek mintegy megalapozzák a vidékfejlesztés sikerességét is.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.

előadás, tudásépítés, kiselőadás, dialógus, esettanulmány, tréning, akciótanulás, gamification

Értékelés

A félév elején kiadott témakörökből a csoportoknak prezentációt kell készíteniük a megadott határidőre. A prezentációt az e-learning rendszerbe kell feltölteni, melyet az előadást követően az évfolyam együtt értékeli. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsájtva.

A féléves munka értékelése vizsgaidőszakban az e-learning rendszerben az oktató által feltöltött előadások anyagából írt teszt (kollokvium) megírásával zárul. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó írásbeli vizsga alapján kerül értékelésre az eredménye.

Kötelező szakirodalom:

- A félév során kiadott cikkgyűjtemény, előadásanyagok, esettanulmányok.
- Katonáné Kovács Judit – Bótáné Horváth Noémi (2012): Közösségfejlesztés (elméleti jegyzet)
- Varga A. Tamás - Vercseg Ilona (1998): Közösségfejlesztés. Megjelent 1998 novemberében Budapesten. Kiadja a Magyar Művelődési Intézet 293 oldalon.
- Vercseg Ilona (2004): Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete
- Vercseg Ilona (2006): Közösség és részvétel. In: Parola, 2006. 4. szám, 12-13. p. (Elérhető: http://www.kka.hu/_Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/cimsz/DA353DAFC6FBA390C125722D0035C7EF?OpenDocument)
- Vercseg Ilona (2013): A közösségi munka folyamata és módszerei. (Elérhető: http://www.kozterhalo.hu/dokumentumok/Vercseg_Ilona.pdf)

Ajánlott szakirodalom:

- Covey S. M. R. –Merrill R. R. (2011): A bizalom sebessége. A rejtett tényező, ami mindent megváltoztat. Fordította: Bayer Antal HVG Kiadó Zrt. Budapest, 2011 ISBN 978-963-304-064-5
- Senge, M., Peter (1998): Az 5. alapelv. A tanuló szervezet kialakításának elmélete és gyakorlata. HVG Könyvek

Heti bontott tematika	
1.	Közösségfejlesztés definiálása, közösség jelentései
	TE: Mit tud, mit szeretne megtanulni a félév során – tanulási dokumentum elkészítése. Különbséget tud tenni a közösségek között
2.	Közösség alapvető funkciói
	TE: Felismeri milyen funkciók, hogyan jelennek meg egy-egy közösségben
3.	Közösségfejlesztés mint szakma, mint mozgalom
	TE: Szerepek tisztánlátása
4.	Értékek, misszió, vízió vizsgálata a közösségfejlesztésben
	TE: Önismeret
5.	Közösségfejlettségéhez igazodó intézkedések
	TE Szerepek tisztánlátása
6.	Fenntarthatóság, rendszerszemlélet
	TE: Rendszerben való gondolkodás alkalmazása
7.	Társadalmi erőforrások, cselekvő állampolgáriság
	TE: Megérti a társadalmi erőforrás fontosságát, tisztában van a fejlesztési lépésekkel
8.	Közösségfejlesztés menete I.
	TE: A közösségfejlesztés lépéseinek megismerése
9.	Közösségfejlesztés menete II.
	TE: A közösségfejlesztés lépéseinek megismerése
10.	Közösség, lokalitás, kommunikáció
	TE: Az aktív hallgatás és kérdezés elsajátítása
11.	Együttműködést segítő, aktivizáló módszerek
	TE: Az aktivizáló eszközök elsajátítása
12.	Esettanulmányok a közösségfejlesztésben rejlő lehetőségek bemutatására
	TE: Megvalósult közösségfejlesztések megismerése esettanulmányok segítségével
13.	Esettanulmányok a közösségfejlesztésben rejlő lehetőségek bemutatására
	TE: Megvalósult közösségfejlesztések megismerése esettanulmányok segítségével
14.	Összefoglalás
	TE: A félév során elhangzott előadások szintetizálása.

*TE tanulási eredmények